

Opinia națională

Săptămânal de opinie, informație și idei de larg interes național

Director: Mircea Itu. Redactor-șef: Mioara Vergu-Iordache

O PREOCUPARE CONSTANTĂ SPRE EXCELENȚĂ (II)

Prof.univ.dr.doc. Grigore POSEA, prorector al Universității Spiru Haret, directorul Departamentului de Management al Cercetării Științifice

În anul 2008, ca urmare a noilor coordonate de evaluare a cercetării științifice, proces început odată cu întocmirea Raportului de autoevaluare pentru obținerea atestării de către CNCIS, s-a trecut treptat, dar ferm, la conștientizarea conducerilor facultăților și a tuturor cadrelor didactice din USH în legătură cu necesitatea desfășurării unei activități sustinute de cercetare științifică, planificată și evaluată pe baza unor criterii clare, în sensul respectării standardelor de calitate impuse de legislația românească în domeniu, dar și de cele europene și de orientările domnului președinte și rector, prof. univ. dr. Aurelian Gh. Bondrea.

Cercetarea științifică fundamentală, prioritară fiind cea care sprijină activitatea didactică (îmbunătățirea cursurilor universitare) în USH, trebuie să se desfășoare în mod programatic, pe bază de planuri anuale de cercetare științifică la nivelul facultăților, cadrelor, centrelor de cercetare și individual pentru fiecare cadru didactic. Aceste planuri

trebuie actualizate permanent, cu acceptul conducerilor facultăților și aprobate de DMCS, în funcție de oportunitățile de parteneriat, colaborare și finanțare care apar în cursul anului. Analiza cercetării științifice fundamentale la nivelul USH, în anul 2008, a reliefat că, deși, după eforturi deosebite din partea DMCS, toate facultățile au elaborat aceste planuri anuale, evaluarea anuală a activității lor științifice nu a urmărit decât formal modul concret în care temele de cercetare (asumate prin planurile individuale, ale cadrelor, ale centrelor de cercetare și ale facultății) au fost îndeplinite la finalul anului 2008.

Cercetarea științifică aplicată se regăsește în proiecte, contracte, granturi și contracte de consultanță și este finanțată din fonduri naționale (agenții și structuri ale Ministerului Educației, Cercetării și Inovării, alte instituții din cadrul administrației publice centrale, Academia Română, instituții ale administrației publice locale, precum și fonduri private) și internaționale (programe de tip FP 7, ERASMUS, COST, LEONARDO, SOCRATE etc.; fonduri structurale; fonduri private etc.). Analiza cercetării științifice aplicate în cadrul USH, pe anul 2008, a evidențiat un progres foarte mare în privința veniturilor încasate în anul 2008, în comparație cu anii anteriori.

La nivelul USH, există un număr total de 142 de colective de cercetare științifică și 30 de centre de cercetare științifică, acreditate de Senatul USH.

În cadrul celor 142 de colective de cercetare științifică au fost angrenați, alături de cele 755 de cadre didactice, care desfășoară cercetare științifică, un număr de 994 de studenți și 863 de masteranzi.

În cursul anului 2008, la nivel de universitate, s-au depus un număr de 147 de propuneri de granturi, proiecte și contracte, dintre care un număr de 83 au fost aprobate și au intrat în vigoare sau urmează să se deruleze, începând din anul 2009.

Următoarele facultăți reprezintă exemple demne de urmat, datorită realizărilor deosebite pe care le-au înregistrat în cursul anului 2008, prin granturile aprobate și prin veniturile obținute din cercetarea științifică aplicată: Facultatea de Geografie și Geografia Turismului, Facultatea de Arhitectură, Facultatea de Marketing și Afaceri Economice Internaționale București, Facultatea de Medicină Veterinară.

(Continuare în pag. 4)

Procesul Bologna – reforma universităților în următorul deceniu

Procesul Bologna s-a extins de la 29 de țări în 1999 la 46 astăzi – este o poveste europeană de succes. Recentul raport de evaluare a Procesului Bologna, care urmează a fi prezentat miniștrilor la Leuven și Louvain-la-Neuve, conchide, neașteptat, că s-au înregistrat progrese importante, dar inegale, într-o oarecare măsură, în punerea în aplicare a reformelor de la Bologna. Ultimul raport al Comisiei în sprijinul procesului confirmă această concluzie pozitivă și arată că s-au înregistrat progrese substanțiale, inclusiv în ceea ce privește reformele structurale. În acest moment, ar trebui să se insiste pe modernizarea politicilor naționale și pe punerea concretă în aplicare a reformelor instituțiilor europene de învățământ superior.

Principalele reforme ale Procesului Bologna se concentrează asupra următoarelor aspecte:

• **structura studiilor superioare în trei cicluri** (licență, masterat, doctorat);

• **asigurarea calității** în învățământul superior;

• **recunoașterea** calificărilor și a perioadelor de studii.

Împreună, aceste eforturi de reformă au deschis noi posibilități pentru universități și studenți. Lansarea, anul trecut, a Registrului european de garantare a calității învățământului superior contribuie la ameliorarea vizibilității învățământului superior european și la creșterea încrederii în instituții și programe în Europa și pe mapamond.

În comentariile sale privind viitoarea reuniune, Comisarul

europen pentru educație, formare profesională, cultură și tineret, Ján Figel', a afirmat: „Procesul Bologna a dus la o mai mare compatibilitate și comparabilitate a sistemelor de învățământ superior. Printre altele, a făcut ca Europa să devină o destinație mai atractivă pentru studenții de pe alte continente. Mai este, încă, de lucru pentru îndeplinirea obiectivelor stabilite în 1999, dar trebuie să mergem mai departe, fără

lungul vieții. De exemplu, un procent copleșitor de 97% dintre studenți cred că este important să li se ofere studenților cunoștințele și aptitudinile de care au nevoie pentru a avea succes pe piața locurilor de muncă.

O largă majoritate (87%) a fost de acord, de asemenea, că este important ca instituțiile de învățământ superior să susțină inovarea și o gândire antre-

preneurială în rândul studenților și a personalului și că ar trebui să existe posibilitatea de efectuare de stagii de muncă în întreprinderi particulare ca parte a unui program de studiu. Mai mulți studenți vor să studieze în străinătate și sunt majoritari cei care doresc mai multe informații în legătură cu calitatea instituțiilor de învățământ superior pentru a face alegeri informate în ceea ce privește studiile.

Comisia Europeană colaborează cu statele membre și cu sectorul învățământului superior pentru a contribui la punerea în aplicare a agendei de modernizare a universităților în cadrul Strategiei de la Lisabona pentru creștere și

locuri de muncă. Se oferă sprijin prin Programul de învățare de-a lungul vieții (acțiunile Erasmus), prin cel de-al șaptelea program-cadru al UE pentru cercetare și prin Programul pentru competitivitate și inovare, precum și prin fondurile structurale și împrumuturi acordate de Banca Europeană de Investiții (BEI).

Comisia susține, de asemenea, reforme ale învățământului superior în restul lumii, în mod concret, prin intermediul politicilor și programelor sale externe; de exemplu, sprijinul pentru țările vecine ale UE se acordă prin intermediul programului Tempus. Relațiile cu alte țări partenere se susțin printr-o serie de programe de cooperare bilaterale și multilaterale: UE–SUA/Canada, EDULINK, ALFA pentru America Latină și noul program Nyerere pentru Africa. În sfârșit, există, de asemenea, programul Erasmus Mundus prin care se oferă burse pentru studenții din toată lumea, pentru a studia în cadrul programelor integrate de masterat în diferite țări europene. Noua fază a programului include și studii de doctorat. Cooperarea cu instituțiile din afara Europei se asigură, de asemenea, în cadrul sprijinului Comisiei pentru activitățile de cercetare ale instituțiilor de învățământ superior, prin intermediul celui de-al șaptelea program-cadru al UE pentru cercetare. Acțiunile Marie Curie oferă cercetătorilor individuali posibilitatea de a face parte dintr-o echipă de cercetare dintr-o altă țară.

La 28 și 29 aprilie, miniștrii responsabili pentru învățământul superior din 46 de țări europene se vor întâlni la Leuven și Louvain-la-Neuve, Belgia, pentru a evalua realizările Procesului Bologna, pentru a stabili o nouă agendă și pentru a se pune de acord asupra priorităților Spațiului european al învățământului superior pentru următorul deceniu, până în 2020. Reflectând interesul masiv din partea țărilor din afara Europei asupra reformelor întreprinse în cadrul Spațiului european al învățământului superior, pentru prima dată un „Forum politic Bologna” va cuprinde cele 46 de țări care participă la proces și 20 de țări din afara Europei.

DEMOCRAȚIA – ACTUALITATE ȘI PERSPECTIVĂ –

O abordare calitologică

Prof. univ. dr. Ștefan COSTEA

După Primul Război Mondial, se părea că democrația a triumfat în mod hotărâtor și definitiv în lume. Refluxul însă a venit destul de repede și s-a concretizat în apariția și dezvoltarea regimurilor politice dictatoriale, ceea ce a relevat slăbiciunile interne ale regimurilor politice instaurate după marea conflagrație. Acest proces s-a accentuat, ajungându-se ca în preajma celui de-al doilea război mondial democrația să se afle în declin, peste tot în lume.

Cel de-al Doilea Război Mondial nu a făcut altceva decât să înlocuiască anumite forme de opresiune, cu altele, mai puțin brutale, dar mai rafinate și mai ipocrite. În acest context, de-a lungul anilor s-a înregistrat o evoluție corelativă divergentă și sinuoasă a raporturilor dintre democrația politică și democrația socială, raționalitățile lor fiind diferite și

implicând realizarea anumitor condiții specifice, concurente.

Dacă în cazul democrației politice, fundamentul și esafodajul său îl reprezintă eforturile pentru întronarea libertății, în cazul democrației sociale, raționalitatea sa vizează mai curând realizarea egalității, esențială fiind lupta pentru a se pune capăt aservirii economice a unor indivizi față de alții, a lichidării „exploatării omului de către om” (în varianta marxistă).

De aceea, democrația politică constă, în esență, în aceea că guvernanții sunt desemnați prin alegeri „libere și sincere”, ceea ce presupune: existența libertăților publice (libertatea presei, de asociere, de reunire, libertatea cutoilor etc., etc.), condiție necesară pentru ca alegerea guvernanților să nu fie iluzorie, să se realizeze în deplină cunoștință de cauză. Se mai presupune respectul, cel mai deplin posibil, a partidelor și personalităților de opoziție, nici o coerciție față de ele nefiind admisă, concomitent cu excluderea oricărei

manifestări de favoritism față de guvernanți, respectiv, toată lumea să se situeze pe poziții de egalitate față de adversari.

Între democrația politică și cea socială nu există opoziție, ele se completează reciproc (sau ar trebui să se completeze), în sensul că, scopul profund al democrației este acela de a asigura fiecărui om, o libertate atât de mare, pe cât este posibil, în viața unei comunități sociale. Numai că, exercitarea libertății reclamă un anumit standard de viață, condiții materiale și culturale, cel puțin decente, pentru ca un asemenea lucru să fie posibil. Or, această componentă a relației nu intră în sfera de preocupări a reprezentanților democrației politice, ci, ai celor ce reprezintă democrația economică.

Din această cauză și în legătură cu situația dezvoltării economico-sociale, în perioada la care ne referim a avut loc un proces continuu de declin al democrației politice, ceea ce a permis

instaurarea unor regimuri dictatoriale, atât de tip comunist, monarhist, cât și, mai ales, cele de tip fascist. Factorii de regres ai democrației politice au fost multipli:

- dominația forțelor economice și financiare, care au făcut mai mult sau mai puțin formală, democrația politică;

- confuziile ce s-au instalat în legătură cu noțiunea veritabilă de democrație, ceea ce face ca mulți oameni să se atașeze mai mult aparențelor decât realității faptelor, ajungându-se a denumi democrație formele contemporane ale regimului autocratic;

- în sfârșit, dar nu în ultimul rând, scleroza actuală a doctrinei democratice, datorită căreia, regimurile politice democratice continuă să funcționeze cu vechile procedee, tradiționale, care nu mai sunt în armonie cu realitățile și necesitățile sociale și economice contemporane.

(Continuare în pag. 4)

Tigani – o problemă actuală

în peisajul etnic și social al țărilor europene

Prof. univ. dr. Nicolae POSTOLACHE

Un segment important al populației României și UE îl reprezintă țiganii. În țara noastră, după maghiari, ei sunt a doua minoritate națională ca mărime: circa un milion (deși organizațiile internaționale operează cu alte cifre, ceva mai mari). Evaluarea numărului lor este greu de făcut cu precizie.

În ciuda acestor proporții, problematica este cam ocolită în abordările actuale, fiind considerată incomodă, din motive lesne de intuit. Indiferent de sfera tematică a disciplinelor, cert este faptul că și literatura socială și etnografia românească privesc la țigani, la cunoașterea situației lor sociale și ocupaționale, la experiența lor istorică și tradițională a rămas mult în urmă.

Or, neglijarea țiganilor din tratarea științifică a prezenței lor în universul uman și social nu constituie un motiv de mândrie patriotică.

Istoria autentică nu poate omite adevărul că, de prin secolul XV și până în zilele noastre, țigani, cu toate expulzările și deportările la care au fost supuși, continuă să facă parte din peisajul etnic și social al țărilor europene. Și nu numai!

În migrația lor din India spre Europa, din cauze care nu se cunosc încă (întrucât nomadismul nu prea produce documente istorice autentice), țiganii au străbătut probabil Persia, vechea Armenie, Asia Mică, Tracia, poposind o vreme în Peninsula Balcanică, apoi în spațiul de limbă germană (secolul XV), cu ei încheindu-se milenii migrațiilor celor fără de țară, sau în căutarea unui teritoriu. Un asemenea neam (căi un popor întreg nu are cum să migreze), neînmărat, dar hoinar prin toate țările Europei, au fost țiganii.

O primă sinteză a istoriei acestei populații, de care s-a ocupat și Mihail Kogălniceanu (1837), a apărut, în urmă cu 70 de ani, sub semnătura lui George Potra (*Contribuții la istoria țiganilor din România*, București, 378 pagini), sinteză utilă cercetărilor și în zilele noastre.

Lucrări valoroase privind limba, literatura, etnografia țiganilor din România au realizat însă Barbu Constantinescu (*Probe de limba și literatura țiganilor din România*, text bilingv, București, 1878, 112 p.), preotul C.J. Popp Șerboianu (*Les Tsiganes. Histoire, Ethnographie, Linguistique, Grammaire, Dictionnaire*, Paris, Payot, 1930), Al. Graur ș.a.

(Continuare în pag. 6)

OMUL CA FIINȚĂ VALORICĂ

Prof. univ. dr. Ioan N. ROȘCA

Dacă ar fi numai ființă biologică, omul, argumenta Lucian Blaga, s-ar caracteriza, ca și alte viețuitoare, numai prin *existența într-o imediat și pentru securitate*, adică s-ar limita la satisfacerea cerințelor lui vitale, elementare, instinctuale, de hrană, de sete, de perpetuare a speciei, de mișcare, de aer etc. Iar ca ființă biologică, omul trăiește, efectiv, și în acest orizont. Este un orizont care, potrivit aceluiași filosof, ar angaja atât cunoașterea, în speță intelectul uman cu seria sa de categorii, cât și inconștientul biologic-psihologic. În acest orizont, omul trăiește în relativ, dar, tocmai de aceea, are nevoie și de constante, de repere semnificative, importante, valorice.

Dar omul este nu numai ființă bio-psihică, ci și psiho-spiritual-socială. El trăiește nu numai în *orizontul lumii date și pentru conservare*, ci și, cum se exprmă din nou Blaga, în *orizontul misterului și pentru revelare*. Altfel spus, omul se raportează și la ceea ce lumea are mai misterioasă, un fond mai profund și inabordabil prin categoriile intelectului, dar explorabil prin categoriile abisale, ale inconștientului, al căror conținut personaează (răsună) în conștient; în plus, el ispășește misterul nu pentru a se fixa acolo contemplativ, spectacular, ci pentru a-l revela prin valorile și creațiile propriu-zis spirituale, prin care el însuși se elevează și superiorizează.

Intr-adevăr, fără a absolutiza diferența blagiană dintre valorile utilitare și cele spirituale, considerăm că omul social este, totodată, o ființă valorică în sensul că, prin relațiile sociale corespunzătoare trebuințelor sale vitale (materiale sau spirituale), el își satisface cerințele respective, prelucrând și transformând în bunuri o serie de obiecte pe care le apreciază ca importante, ca valoroase. Așadar, este o ființă valorică, întrucât creează valori și se împlinesc prin ele.

Valorile nu se confundă nici cu obiectele preluate de om și transformate în bunuri, nici cu aprecierile sale, ci presupun ambii termeni – atât elementul obiectiv, cât și pe cel subiectiv –, fiind unii de bunuri și aprecieri.

În legătură cu aprecierile, trebuie spus că ele au un conținut subiectiv complex: afectiv, intelectual, volitiv, precum și caracter *necesar și transindividual (general)*.

Aprecierile au un conținut subiectiv complex, în sensul că ele nu se reduc la cunoștințele omului despre obiectele prelucrate, ci implică și adeziunea lui afectivă, atașamentul lui sentimental față de obiectele respective, precum și voința (dorița) de a și le crea și apropria.

În același timp, într-un anumit tip de valoare omul își afirmă în mod predominant una sau alta din facultățile amintite, ca și diferite alte forțe subiective. Astfel, dacă avem în vedere valorile propriu-zis spirituale, valorile științifice solicită cel mai mult intelectul, valorile morale – sentimentul binelui și voința, valorile artistice – sentimentul frumosului și imaginația, valorile filosofice – rațiunea speculativă, valorile religioase – credința.

Totodată, fiecare tip valoric este dual și contradictoriu, întrucât fiecare cuprinde o pereche de valori polare. Astfel, valoarea teoretică subînțelege adevărul și falsul, valoarea morală – binele și răul, valoarea artistică – frumosul și urâtul, valoarea religioasă – sacral și profanal.

Prin urmare, omul, ca ființă valorică, este o persoană tensionată, contradictorie, care nu poate înăfpăi una sau alta din valorile pozitive decât în opoziție cu valoarea negativă corespunzătoare.

Caracterul contradictoriu al ființei valorice se explică prin înrădăcinarea facultăților cognitive, afective și volitive ale omului în tendințele sale psihice înăscute, care, foarte apropiate de instincte, oscilează între dragostea față de sine și receptivitatea față de ceilalți, de semenii săi.

Chiar dacă valorile negative izvorăsc și ele din acte spirituale ireductibile la tendințele psihice instinctuale, deși înrădăcinate în acestea, și chiar dacă pot fi și ele generice, universale, totuși ele nu îi permit omului o afirmare autentică, pentru că îl apropie de reacțiile lui primare de nesocotire a cerințelor celorlalți, îl învrăbesc cu semenii săi, în loc să-l armonizeze.

Din cauza dualismului psiho-spiritual funciar omului, valorile pozitive vor fi înăfpăuite totdeauna printr-o tensiune, printr-o luptă nu numai cu impulsurile lui biologice, care îl ancorază în sfera utilului și imediatului, ci și cu tendințele psiho-spirituale negative, deci cu posibilitatea valorilor negative. Dar, întrucât omul se afirmă ca om tocmai prin aspirațiile sale altruiste și, în genere, prin cele care corespund ființei sale generice, idealul cultural al umanității a fost și va fi acela al realizării valorilor spirituale pozitive, care presupun armonia dintre eu și tu, dintre eu și noi, dintre individ și comunitate. Este un ideal mereu promovat și care rămâne mereu de înăfpuit.

În sinteza, omul, ca ființă valorică, se afirmă în mod autentic nu numai prin urmărirea bunăstării sale materiale, ci și prin cultivarea, dimpreună cu semenii săi, a adevărului, a binelui, a aspirației spre frumusețe și divinitate.

„O capitala nu este un oraș ca oricare altul...”

București 550

Conf.univ.dr.arh. Adrian MAHU
Facultatea de Arhitectură

În romanul „Bietul Ioanide”, personajul principal, vestitul arhitect bucureștean Ioanide, își analizează una din planșele desenate pentru reconstruirea orașului. Această secvență îi oferă prilejul lui George Călinescu, autorul romanului, să-și prezinte opiniile despre urbanism și arhitectură: „Orașul trebuia să aibă o semnificație morală, să inculte sentimentul de demnitate umană și de forță; de aceea clădiri, statui, străzi trebuiau să constituie un edificiu unic, ca un poem finit. Calamitatea cea mare a Bucureștilor era, după Ioanide, că n-avea un fluviu alături, ca Tibrul, Neva, Sena, Dunărea ori marea, ori, în fine, o legătură prin canale grandioase cu Istrul și Pontul Euxin. Factorul acvatic se putea totuși deocamdată suplini prin fântâni și bazinuri. În proiectul lui Ioanide, Calea Victoriei forma o suită neîntreruptă de clădiri absolut egale, cu etaje în linie, în număr de nouă... Din când în când, balustrada coperișului era populată de șiruri statuale... Fiecare întreprindere de străzi forma o mică piață circulară, patrată sau octogonală, cu un jet d'eau în mijloc, în așa fel încât toate țâșnirile se vedeau în perspectivă infinită, întrerupte de două mari statui evestre...”

(Continuare în pag. 8)

STUDENȚII ÎNTREABĂ. PROFESORII RĂSPUND

Astăzi, răspunde:

De la Facultatea de Sociologie și Asistență Socială

• lector univ. dr. Daniela PÂRLEA-BUZATU

Student: De ce este important să cunoaștem psihosociologia organizațiilor?

Profesor: Pentru familiarizarea studenților cu problematica generală a organizațiilor sociale, a structurii, funcțiilor și conducerii acestora; prezentarea funcțiilor conducerii, a modelelor conducerii, a principalelor stiluri de conducere, furnizarea unui set coerent de informații privind decizia de conducere și procesul decizional și particularitățile acestora în diferite tipuri de organizații. De asemenea, este necesară pentru pregătirea teoretico-metodologică a studenților în vederea formării capacității de investigare a organizațiilor și de evaluare a performanțelor acestora și ale conducătorilor; asigurarea însușirii unui minim de cunoștințe și deprinderi practice în vederea exercitării unei activități de conducere sau de consiliere pe probleme de management.

Organizațiile ocupă un loc extrem de important în viața socială, dar și în cea individuală. Societatea țărilor dezvoltate a devenit o societate a organizațiilor, în care sarcinile sociale sunt îndeplinite în și de către organizații. Întreprinderile de afaceri, școlile, universitățile, muzeele, armata, spitalele – toate sunt exemple în acest sens.

Din punct de vedere sociologic, societatea apare sub forma unui sistem de structuri organizaționale, în cadrul cărora se deosebesc diferite nivele (exemplu: instituții, organizații).

Fiecare dintre noi face parte dintr-un tip de organizație, acestea fiind expresii ale vieții noastre de zi cu zi, în care și prin care este posibil ca obiectivele noastre individuale, relațiile cu ceilalți, să fie realizate mult mai rapid și eficient.

Student: Care este definiția organizațiilor?

Profesor: Organizația este o construcție socio-umană, un ansamblu de oameni, între care există diferite tipuri de interacțiuni, în scopul realizării unor obiective comune (scopuri organizaționale).

Student: Cum putem clasifica organizațiile?

Profesor: Formele de organizare acoperă o gamă extrem de largă, în funcție de diverse criterii. Astfel:

a. **În funcție de gradul de structurare sunt:**

- **organizații informale:** caracterizate prin relații spontane, nedefinite, flexibile; scopurile organizaționale nu sunt clar definite; normele și regulile sunt acceptate în mod spontan (nu sunt impuse: grupul de prieteni, cluburi private); aceste forme de organizare se transformă cu timpul în forme de organizare formale;
- **organizații formale:** relații de autoritate; canalele de informare sunt stricte, bine formate, dar se pot transforma în organizații informale.

b. **În funcție de gradul de implicare emoțională a oamenilor:**

- grupuri primare – se caracterizează prin relații spontane, personale, directe: prieteni, familie;
- grupuri secundare – sunt caracterizate prin relații formale, interpersonale, raționale, relații de tip contractual. Implicarea emoțională redusă este înlocuită cu implicarea rațională.

c. **În funcție de obiectivele specifice pe care le îndeplinesc organizațiile:**

- organizații sociale, care satisfac anumite necesități de ordin social al oamenilor, sprijin reciproc de interrelaționare: asociațiile, fundațiile, cluburile etc.;
- organizații economice, ofertante de bunuri și servicii: firme, întreprinderi;
- organizații religioase, pentru satisfacerea necesităților de ordin spiritual: secte, bisericile etc.

Ca orice creație umană, organizația devine un obiect de interpretare, în primul rând teoretică, apoi practică. În acest sens, trebuie menționat faptul că ea a evoluat, după cum evidențiază Richard Scott (în lucrarea *Organizations. Rational, Natural and Open Systems* – 1998), de la un sistem închis către unul deschis (este vorba de relațiile dintre organizații și mediu), de la un sistem rațional către unul social (este vorba de înțelegerea și funcționarea organizațiilor, mai întâi ca sisteme mecanice, raționale, iar apoi ca sisteme naturale, asemănătoare organismelor vii).

Student: Care sunt cele mai reprezentative teorii și etape ale dezvoltării managementului organizațiilor?

Profesor: Cele mai importante teorii apărute în evoluția organizațiilor și a managementului lor sunt:

- Managementul științific – reprezentat de Frederick Taylor;
- Teoria organizațiilor și administrației – promovată de Henry Fayol;
- Teoria birocrăției – creată de Max Weber;
- Teoria comportamentului administrativ – elaborată de Herbert Simon;
- Școala relațiilor umane – având ca reprezentanți pe Elton Mayo, Cris Argyris, Rensis Likert, Abraham Maslow, Douglas Mc Gregor etc.

Munca în colectivitate, diviziunea muncii, cooperarea în muncă – sunt elemente care au determinat, de-a lungul timpului, și determină, în continuare, necesitatea activității de conducere sau, în termeni moderni, activitatea de management, care poate face ca o organizație, firmă sau întreprindere să fie eficientă sau nu, să aibă succes sau nu.

Managementul este o sinteză între practică, știință și artă. El a pornit ca o activitate practică, ca un proces concret de raționalizare și eficientizare a muncii, a ajuns, odată cu evoluția sa istorică, o artă, pentru ca, în final, pe baza

acumulării experienței, a formulării unor principii și legi, a dezvoltării unor metode și proceduri specifice de investigare, să capete caracteristicile unei veritabile științe.

În dezvoltarea sa, managementul a cunoscut diferite etape, iar aici menționăm punctul de vedere al lui Herbert G. Hincks, care le identifică pe următoarele:

- managementul preștiințific (înainte de 1880);
- managementul științific (între anii 1880-1930);
- școala relațiilor umane (între anii 1930-1950);
- managementul modern (după anul 1950), în care a avut loc un amplu proces de dezvoltare a acestuia.

În România, în lucrările de specialitate, majoritatea autorilor sunt de părere că s-au parcurs următoarele etape:

- conducerea empirică (managementul timpuriu);
- începuturile managementului științific;
- conducerea științifică (concepția modernă asupra managementului).

și închise (1900-1930); organizații ca sisteme naturale și închise (1930-1960); organizații ca sisteme raționale și deschise (1960-1970); organizații ca sisteme naturale și deschise (după 1970).

Student: În ce constau teoriile privind organizațiile?

Profesor: Organizațiile ca sisteme raționale și închise. **Principalele modele teoretice dezvoltate în cadrul acestei perioade sunt:**

A. **Managementul științific** – reprezentat de Frederick Taylor;

B. **Teoria organizării și administrației** – promovată de Henry Fayol;

C. **Teoria birocrăției** – creată de către Max Weber;

D. **Teoria comportamentului administrativ** – elaborată de Herbert Simon.

Organizațiile ca sisteme naturale și închise. Preocupările de bază în cadrul acestei etape se îndreaptă către analiza structurilor informale și asupra modului în care acestea influențează structurile formale,

Pe lângă aceste categorii, mai există și non-managerii (personal de execuție).

Indiferent pe ce nivel ierarhic s-ar situa, managerii au trei categorii de responsabilități:

- strategice (orientează activitatea organizației, în conformitate cu misiunea și obiectivele stabilite);
- interumane (crează și dezvoltă un climat favorabil relațiilor inter-umane);
- tehnice (direcționează activitatea, în funcție de particularitățile domeniului în care activează firma).

Aceste responsabilități au o pondere diferită de la un nivel ierarhic la altul, în sensul că la nivelul managementului de top sunt predominante responsabilitățile strategice, la nivelul managementului mediu cele interumane, iar la nivelul managerilor inferiori predomină responsabilitățile tehnice.

Majoritatea specialiștilor sunt de părere că funcțiile pe care le îndeplinește managementul sunt următoarele:

a. **previziunea** – are drept scop elaborarea unor direcții privind desfășurarea activităților viitoare și presupune stabilirea misiunii, a obiectivelor, a strategiilor și a resurselor și mijloacelor necesare realizării lor;

posturilor, modul cum sunt ele constituite, principalele legături ce se stabilesc între acestea, nivelurile ierarhice etc.

Structura organizatorică este puternic influențată de o multitudine de factori – de natură economică, politică, socială, tehnologică etc. și poate fi de mai multe tipuri: funcțională, geografică, pe unități descentralizate de profit /divizii), structură matriceală etc. În firmele românești, marea majoritate a structurilor organizatorice sunt de tip funcțional și prezintă numeroase dificultăți datorate influențelor vechiului sistem centralizat de conducere.

Student: Ce rol are studiarea comportamentului indivizilor și al grupurilor?

Profesor: În cadrul organizațiilor este foarte importantă studiarea comportamentului indivizilor și al grupurilor, ce poate să asigure capacitatea de a înțelege cum pot fi conduse în mod eficiente și a se putea structura mai bine organizațiile.

Scopurile studierii comportamentului organizațional sunt cele de anticipare (comportamentul constant care apare în organizații permite unele previziuni privind tendințele de dezvoltare, de explicare (de ce apar aceste comportamente)

uman și natura omului organizațional s-au concretizat într-o serie de modele și teorii, cărora Douglas Mc Gregor, în lucrarea *Dimensiunea umană a întreprinderii* (1960) le asociază două teorii manageriale: Teoria X (care surprinde concepția managementului științific) și Teoria Y (care reprezintă esența școlii relațiilor umane).

Student: Există „modele de om”? Care sunt acestea?

Profesor: Sunt patru modele:

A. **Modelul de om economic și rațional.** Specialiștii consideră că omul este motivat îndeosebi de stimulente economice și va încerca să obțină un maxim de câștig; el este un element pasiv, ușor de manipulat și controlat de organizație. Corespunzător acestui model, Mc Gregor elaborează **Teoria X**, care spune că omul este în mod natural leneș, trebuie motivat și controlat din exterior, nu este capabil de autodisciplină și autocontrol, preferă să fie dirijat, iar scopurile sale individuale nu sunt armonizate cu cele organizaționale. Ca urmare a aplicării în practică a acestui model, a crescut nivelul productivității, însă a scăzut satisfacția în muncă și în aceste condiții a apărut necesitatea unui nou model.

B. **Modelul de om social.** Omul este motivat de nevoi sociale și de relațiile cu ceilalți și răspunde pozitiv la cerințele organizației (dar numai dacă aceasta satisface nevoile sociale ale muncitorilor). Deși s-au obținut rezultate pozitive în ceea ce privește climatul psihosocial, munca a rămas în esență aceeași, o muncă simplificată și care nu a pus în valoare capacitățile oamenilor, motiv pentru care s-a conturat un nou model.

C. **Modelul de om care se autoactualizează** – bazat pe principiul muncii îmbogățite, pe nevoile de realizare a capacităților și talentelor oamenilor, pe o muncă creativă și cu sens. Corespunzător acestui model, MC Gregor a

elaborat **Teoria Y**, potrivit căreia munca poate deveni o activitate plăcută, iar oamenii, în condiții favorabile, pot să-și asume responsabilități, sunt capabili de autodisciplină și autocontrol. Și acest model a avut unele lipsuri, în sensul că problemele organizațiilor s-au limitat doar la aspectele psihologice ale relațiilor interpersonale; ca urmare, a fost elaborat cel mai nou model.

D. **Modelul de om complex** – caracterizat de faptul că omul este o ființă extrem de complexă, cu reacții diverse și caracterizată de o largă varietate de motivații. El este capabil să învețe noi motive în cadrul experiențelor și interacțiunilor sale cu ceilalți. Conform acestui model, japonezul William G. Ouchi a elaborat **Teoria Z**, care are ca punct central **participarea**. Important nu este individul singular, conducător, ci **rețeaua**, grupul, care realizează funcțiile specifice managementului.

Student: În cadrul organizațiilor și a managementului lor, o componentă majoră o reprezintă motivarea. Ce rol îndeplinește aceasta?

Profesor: Acest fenomen a înregistrat, ca multe altele, o mare varietate de abordare. Ea reflectă o anumită concepție managerială și economică, promovată în cadrul organizațiilor, și poate asigura o corelare adecvată a intereselor și necesităților oamenilor cu realizarea obiectivelor organizaționale. Motivarea îndeplinește mai multe roluri, printre care:

rolul managerial (toate funcțiile manageriale, deciziile, sistemul informațional etc. sunt condiționate de motivarea personalului); **rolul organizațional** (prin motivare se asigură succesul și eficiența unei organizații); **rolul individual** (motivarea asigură satisfacția sau insatisfacția membrilor organizației); **rolul economic** (gradul de satisfacție sau insatisfacție a oamenilor se reflectă în performanțele organizației); **rolul social** (se

referă la faptul că motivarea influențează relațiile din cadrul grupurilor și climatul psihosocial).

Asupra motivației oamenilor în obținerea performanțelor acționează diverși **factori**, care pot fi grupați în două mari categorii. Este vorba de:

a) **factori interni sau individuali**, care se referă la percepția sarcinilor, atitudini, nevoi, interese, comportamente, sistemul de valori etc.;

b) **factori externi sau organizaționali**, care se referă la sistemul de salarizare, precizarea sarcinilor, grupul de muncă, comunicarea, feedback-ul, timpul liber etc.

Student: Abordarea motivației este unanimă?

Profesor: Există multiple abordări ale motivației și s-au realizat diverse sistematizări ale acestora, concretizate în două mari categorii de teorii:

a) **teorii de conținut**, care pun accent pe factorii specifici, individuali, ce motivează oamenii: **motivația individuală**;

b) **teorii de proces**, care pun accent pe factorii organizaționali și dinamica motivării: **motivația organizațională**.

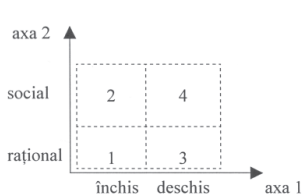
Abordările privind motivația individuală presupun trei elemente fundamentale (interesele, atitudinile și nevoile), iar teoriile reprezentative sunt: Teoria ierarhiei nevoilor (A. Maslow), Teoria achiziției succeselor (Mc Clelland), Teoria Imaturității – Maturitate (Chris Argyris), Teoria X – Y (Mc Gregor), Teoria echității (J.S. Adams).

În a doua categorie de abordări, cele mai importante teorii sunt: Teoria factorilor duali (Herzberg); Teoria condiționării operante (B.F. Skinner); Teoria performanțelor așteptate (Victor Vroom).

Multitudinea de teorii ale motivării demonstrează faptul că nu există o rețetă unică privind motivarea în organizații; ea este un fenomen care are un specific anume, plasat în zona managementului; managerii au menirea de a găsi formula potrivită pentru organizațiile pe care le conduc.

Organizații. Psihologia organizațiilor

O abordare interesantă este propusă de Richard Scott în lucrarea menționată, care identifică patru mari etape importante. De fapt, analiza sa se bazează pe un sistem de axe: prima axă pornește de la „închis” spre „deschis”, în timp ce, a doua axă, de la „rațional” spre „social”.

Prima axă evidențiază evoluția teoriilor de la gândirea mecanică (organizațiile ca „sisteme închise”) spre cea gestalthistă (organizațiile ca „sisteme deschise”). În fond, este vorba de diferite puncte de vedere asupra relațiilor dintre organizații și mediu.

Cea de-a doua axă surprinde evoluția modelelor teoretice de la cele care înțelegeau organizațiile ca „sisteme raționale”, menite să realizeze obiective clare și specifice, către teoriile care interpretau organizațiile ca „sisteme sociale”, naturale, asemănătoare organismelor vii.

În concluzie, se pot desprinde de aici două criterii de clasificare și tipologizare ale organizațiilor în raport de: relația dintre **organizații și mediu** (1) și **funcționarea organizațiilor** ca sisteme (2), precum și patru mari perioade, etape în evoluția istorică a teoriilor despre organizații: organizații ca sisteme raționale

mecanisme prin care se integrează necesitățile individuale în cele organizaționale.

A. **Școala relațiilor umane** – reprezentanți: Elton Mayo (1880-1949); Cris Argyris, Rensis Likert, Abraham Maslow.

B. **Teoria comportamentului cooperativ** – Chester Barnard

C. **Teoria analizei instituționale** – Philip Selznick

Organizațiile cu sisteme raționale și deschise. Cele mai importante modele teoretice dezvoltate în această etapă sunt: A. **Teoriile de contingență**, ale căror principalii reprezentanți sunt: Tom Burns și G.M. Stalker (1961); P. Lawrence și J. Lorch (1967); Joan Woodward (1958, 1965); W. Bernis sau Slater etc.

B. **Analiza costurilor tranzacționale** – Oliver Williamson.

Organizațiile ca sisteme naturale și deschise. Cele mai importante teorii și modele în cadrul perioadei sunt:

A. **Teoria organizării** – Karl E. Weick

B. **Paradigma dependenței de resurse**

C. **Teoria analizei instituționale**

Student: Ar fi instructiv dacă am afla care sunt pozițiile managerilor și funcțiile managementului?

Profesor: Într-o organizație, managerii sunt aranjați pe diferite poziții ale piramidei ierarhice și pot fi grupați în trei categorii:

- manageri superiori (top-manageri, senior-manageri);
- manageri mijlocii;
- manageri inferiori (supervizori).

b. **organizarea** – constă în stabilirea cadrului optim desfășurării activității firmei, definirea proceselor de muncă și a sarcinilor, elaborarea structurilor organizatorice și a relațiilor din cadrul ei, sistemul informațional etc.;

c. **coordonarea și antrenarea** rezidă într-un ansamblu de acțiuni vizând orientarea personalului în scopul realizării obiectivelor organizației, a eficienței ei, sincronizarea acestor acțiuni, precum și motivarea oamenilor (prin care se armonizează interesele și necesitățile individuale cu cele organizaționale);

d. **controlul** se compune dintr-un ansamblu de activități prin care se verifică în permanență modul de desfășurare a acestora, în funcție de anumite standarde și cerințe, în vederea sesizării unor eventuale abateri, precum și stabilirea unor măsuri corective (decii, prin control se realizează o evaluare a activităților și rezultatelor firmei).

Exercitarea funcțiilor managementului prezintă particularități atât de la o firmă la alta, de la un sistem managerial la altul, cât și de la o țară la alta. Este vorba de modele culturale specifice, care se reflectă și în aceste funcții.

Legat de funcția de organizare, prin care se precizează responsabilitățile și sferele de autoritate, acestea sunt evidențiate de structura organizatorică, caracterizată de ansamblul persoanelor și compartimentelor de muncă, a

și de determinare a comportamentului (managementul acestuia, în sensul realizării obiectivelor și scopurilor organizaționale propuse).

Personalitatea are o mare influență asupra comportamentului organizațional, iar studiile în domeniu au desprins o serie de dimensiuni, care o definesc și caracterizează extraversiunea (gradul de sociabilitate al oamenilor), stabilitatea emoțională (gradul de control emoțional), gradul de agreare (măsura în care o persoană este prietenoasă și abordabilă), conștiinciozitatea (gradul de responsabilitate al oamenilor și orientarea lor către realizări), deschiderea la nou (flexibilitatea și receptivitatea la nou).

Alături de aceste dimensiuni, există o serie de caracteristici specifice ale personalității, care, la rândul lor, influențează comportamentul organizațional, caracteristici surprinse de G. Johns în lucrarea *Comportament organizațional*: locul controlului (un set de convingeri referitoare la faptul că se poate controla comportamentul cuiva prin diferite forțe, exterioare (soartă, noroc) sau interioare (inițiativa proprie, voința etc.), automonitorizarea (măsura în care oamenii observă și își reglează comportamentul lor în cadrul social și în relațiile umane) și **autostima** (gradul în care o persoană se autoevaluează pozitiv).

Principalele concepții cu privire la comportamentul

Prof. univ. dr. Nicolae ISAR

Perioada dintre 1855 și 1914, corespunzând domniei lui Carol I – pe linia inaugurată anterior de reformele domnitorului Al. I. Cuza –, a fost una cu importante realizări în plan politic, social-economic și cultural. Libertățile și drepturile cetățenești înscrise în Constituția din 1866 – dreptul de liberă exprimare, de asociere etc. –, și-au spus pe deplin cuvântul în acest interval de timp, ele găsindu-și expresia în avântul luat de importante domenii ale vieții culturale-științifice.

În ceea ce privește *literatura*, domeniu atât de important sub raportul capacității unui popor de afirmare a aspirațiilor sale, ea parcurge, în perioada la care ne referim o etapă decisivă în evoluția sa, în care se afirmă marii scriitori clasici: M. Eminescu, I. Creangă, I.L. Caragiale, I. Slavici ș.a. Pe de altă parte, în strânsă legătură cu creația literară și pornind de la ea, se desfășoară în viața publică românească mari dezbateri ideologice privind perceperea modernizării societății românești. Altfel spus, este vorba de *marile curente socio-culturale* care, într-un fel, dau personalitate vieții culturale

din această epocă și, totodată, își pun amprenta asupra evoluției de ansamblu a societății românești la sfârșit și început de veac. Ele urmau să dea răspuns la o întrebare fundamentală: Care era calea cea mai potrivită pentru dezvoltarea societății românești, în raport cu nevoile reale ale diferitelor categorii sociale, în primul rând ale țărănimii, constituind imensa majoritate a poporului român?

Junimism

Cronologic, primul din seria acestor curente, *Junimismul*, și-a luat numele de la cunoscuta societate „Junimea”, întemeiată la Iași, în 1863, sub patronajul lui Titu Maiorescu și P. P. Carp. Din anul 1867, ideile acestui grup de oameni de cultură și-au găsit un mijloc important de promovare în paginile cunoscutei reviste „Convorbiri literare”, apărută la Iași, în 1867. A fost acesta curentul care, înainte de a se deversa în plan politic, a avut o mare însemnătate în plan cultural, mai ales prin ideile și teoriile lui Titu Maiorescu. În lumina cunoscutei teorii „a formelor fără fond”, criticismul maiorescian, pledând pentru specific național și evaluarea operelor literare în raport cu valoarea lor estetică, dădea

serioase impulsuri promovării unei literaturi naționale de înaltă calitate, încurajând adevăratele talente și descurajând improvizările facile. Era semnificativ faptul că marii scriitori clasici, care s-au afirmat în epocă, în frunte cu M. Eminescu și I. Creangă, s-au format sub auspiciile „Junimii” și s-au bucurat de prețuirea și încurajarea lui Titu Maiorescu. Dar curentul s-a afirmat și în alte domenii ale vieții sociale și instituționale, mai ales în domeniul învățământului, unde Titu Maiorescu cerea, cu precădere, dezvoltarea școlilor în mediul sătesc și, totodată, impunerea riguroasă a formării unui cor didactic bine pregătit pentru îndeplinirea misiunii sale. În plan social-politic, criticând instituțiile create în România ca forme inspirate de Occident, în contrast cu realitățile sociale și tradițiile românești, junimismul a combătut ideea unei dezvoltări revoluționare a societății, căreia i-a opus ideea evoluției pe o cale lentă, progresivă, menită să evite șocul schimbărilor radicale.

Important a fost și faptul că acest curent a stărnit controverse, agitând într-un sens benefic viața intelectuală: între altele, deosebită a sa replică redactorilor de la revista „Contemporanul”, în frunte cu C. D. Gherea, care au combătut

supralicitarea afirmării unei literaturi puse sub semnul „artei de dragul artei”, instrăinată, prin urmare, de nevoile reale ale societății, precum și teza dezvoltării României pe o cale exclusiv evoluționistă, ca una improprie reducerii decalajului față de statele capitaliste din Occident.

În timp, curentul se va eroda, nu numai sub impactul săgeților venite din partea criticilor săi, ci și ca expresie a evoluției unei societăți capabile să-și descopere noi resurse de analiză a cauzelor relelor care o măcinau și de căutări în direcția remediilor. Pe primul plan, odată cu începutul secolului al XX-lea, vor trece alte curente, încercările lui Titu Maiorescu sau ale unor adepți ai săi, din generația următoare (C. Rădulescu-Motru, I. Dragomirescu ș.a.), de a reabilita curentul în plan cultural având să eșueze, el urmând să se manifeste ca deosebire în plan politic, în strânsă legătură cu activitatea grupării conservatoare, patronată de P.P. Carp și Titu Maiorescu.

Sămănătorism

Cu deosebire vigoroasă se afirmă, la începutul secolului, curentul care și-a luat numele de *Sămănătorism*, după numele revistei „Sămănătorul”,

întemeiată în 1901, de poeții G. Coșbuc și Al. Vlahuță, și în paginile căreia se afirmă, într-o primă etapă, ideologia curentului. Din anul 1904, odată cu luarea conducerii publicației de către N. Iorga, curentul căpăta noi impulsuri, intrând într-o nouă etapă a afirmării sale. De la început, *sămănătorismul* s-a manifestat ca un curent de nuanță agrariană, atenția promotorilor săi îndreptându-se spre lumea satelor, pe care o voia emancipată, pe calea revigorării tradițiilor și a spiritului național. Având ca element comun cu junimismul aceeași repulsie față de reforme social-politice radicale, sămănătorismul, punând în centrul atenției opiniei publice interesul pentru situația grea a țărănimii, în mod paradoxal, nu venea cu soluții concrete pentru schimbarea acesteia, ci se menținea pe linia ridicării culturale a țărănimii, în cadrul unui efort general, cu importante valențe morale, de întărire a spiritului național. În cele din urmă, cu „soluțiile” preconizate, curentul își va dovedi limitele, își va releva în bună măsură caracterul utopic. Odată cu părăsirea „Sămănătorului” de către N. Iorga, această publicație își pierde, treptat, interesul în epocă (inclusiv, după luarea conducerii de către A. C.

Popovici), pentru ca filonul naționalist al curentului să fie dus mai departe de marele istoric, odată cu înființarea publicației „Neamul românesc”, în 1906, treptat, pe acest filon, urmând să apară, peste câțiva ani, în aprilie 1910, Partidul Naționalist-Democrat, sub conducerea lui N. Iorga, în colaborare cu profesorul de la Iași, A.C. Cuza.

Poporanism

Cel mai pertinent în viața publică din România la începutul secolului al XX-lea, în seria acestor curente, rămâne *Poporanismul*. Și acesta a luat ființă odată cu promovarea ideologiei sale în paginile unei cunoscute publicații, „Viața românească”, fondată de Const. Stere, în 1906, și condusă de-a lungul multor ani de criticul literar Garabet Ibrăileanu. Ca și sămănătorismul, cu care se afirmă concomitent un timp, poporanismul pune în centrul preocupărilor sale situația țărănimii, relevând, la început de secol, acuitatea problemei agrare (cu deosebire în această privință, scrierile incendiare ale lui C. Stere erau de natură să-și facă resimțit efectul în lumea intelectuală a timpului, majoritatea scriitorilor și gazetarilor de seamă fiind atrasă de acest curent). Spre

deosebire însă de sămănătorism, poporanismul nu cultivă idealizarea trecutului țărănimii și, mai ales, pledând și ei pentru emanciparea țărănimii, în acest sens vin cu soluții social-economice, promovând ideea unor noi reforme, agrare și electorală, a altor reforme, în interesul țărănimii. Totodată, considerând și ei, precum junimiștii și sămănătoriiștii, că agricultura și lumea satelor rămăneau pentru mult timp baza dezvoltării societății românești, iar nu dezvoltarea industriei, poziția pop

Evaluarea cercetării științifice (III)

Lector univ. dr.
George LĂZĂROIU

Alan D. Sokal, profesor de matematică la University College din Londra și profesor de fizică la New York University, s-a arătat deranjat de declinul evident în ultima vreme în privința standardelor rigurii intelectuale, în anumite limite, ale revistelor academice americane din aria umanioarelor. Pentru a testa standardele intelectuale precumpăitoare, Sokal s-a decis să realizeze un experiment: o revistă nord-americană relevantă din sfera studiilor culturale (al cărei colectiv editorial include personalități precum Fredric Jameson și Andrew Ross) ar publica un articol plin de ineptii dacă (a) acestea sună bine și (b) vin în întâmpinarea preconcepțiilor teoretice ale editorilor?

Astfel, Sokal a trimis articolul „Depășirea limitelor: către o hermeneutică transformativă a gravitației cuantice”, care a apărut în numărul din primăvară/vară, 1996, al revistei *Social Text*, într-o secțiune consacrată disputelor din sfera științei. Sokal susține, fără dovezi sau argumente, că „realitatea fizică” este în esență un construct socio-lingvistic – nu teoriile pe care le avem cu privire la realitatea fizică, ci realitatea însăși („oricine crede că legile fizicii sunt simple convenții sociale este invitat să încerce a le depăși de la ferestrele apartamentului meu, cu mențiunea că locuiesc la etajul 21”). De-a lungul articolului, Sokal întrebunează concepte matematice și științifice într-un mod pe care specialiștii nu l-ar putea lua în serios, sugerând, de pildă, că o idee New Age blândă datorată lui Rupert Sheldrake, și anume „câmpul morfogenetic”, constituie o teorie revoluționară a gravitației cuantice și că speculațiile psihoanalitice lacaniene au fost confirmate de cercetări recente în teoria

câmpului cuantic. Sokal sugerează totodată că axioma egalității din teoria matematică a mulțimilor este întrucâtva similară cu conceptul omonim din convingerile feministe (de fapt, axioma egalității afirmă doar că două mulțimi sunt identice dacă au aceleași elemente), având origini liberale în secolul al XIX-lea. Orice student la fizică sau matematică și-ar fi dat seama că totul este o glumă și evident că editorii revistei *Social Text* nu au solicitat un referent din aria fizicii cuantice.

Absurditatea fundamentală a articolului scris de Sokal nu rezidă în numeroasele sale solecisme, ci în caracterul dubios al tezei sale centrale și în „calitatea” raționamentelor furnizate în sprijinul acesteia. Sokal afirmă că gravitația cuantică are implicații politice („progrese” profunde, procedând astfel în sprijinul acestei judecăți improbabile: mai întâi, Sokal citează câteva poziții filosofice controversate ale lui Heisenberg și Bohr, și susține fără argumente că fizica cuantică se află în profundă consonanță cu „epistemologia postmodernă”, apoi construiește o pastușă (Derrida și relativitatea generală, Lacan și topologia, Irigaray și gravitația cuantică) articulată printr-o retorică vagă despre „nonlinearitate”, „flux” și „interconectivitate”, după care ajunge la aserțiunea potrivit căreia „știința postmodernă” a eradicat conceptul de realitate obiectivă. Lipsit de o coerență logică a formulărilor, articolul este o mixtură de citate ale unor personalități, jocuri de cuvinte, analogii inadecvate a gravitației nesustenabile. Considerând realitatea drept o constrângere asupra științei, Sokal sugerează că ultima,

pentru a fi „eliberatoare”, trebuie subordonată strategiilor trebuie subordonată unei agende politice, și cât de detașați au fost aceștia la completa lipsă de coerență științifică a articolului.

Sokal a dezvăluit farsa în revista *Lingua Franca*, iar în 1997 a publicat, împreună cu Jean Bricmont, cartea *Impostures Intellectuelles*, în care acuză personalități din lumea academică de folosirea incorectă a termenilor matematici și științifici, criticându-i totodată pe susținătorii programului tare (sau *sociologie tare*, o variație a sociologiei cunoașterii științifice, asociată indeosebi cu David Bloor, Barry Barnes și Harry Collins), care avansau ideea centrală a relativismului cognitiv, și anume că știința modernă nu este decât un *mit*, o *narațiune* sau un *construct social*. Sokal și Bricmont folosesc extrase ample din lucrări aparținând unor autori precum Lacan, Kristeva, Virilio, Deleuze sau Baudrillard spre a arăta că, dacă unele texte par incompreensibile, ele realmente nu demonstrează mai nimic, nefiind dificile, întrucât mustesc de idei profunde, și atrag atenția asupra abuzului de concepte din matematică și fizică, prin abuz înțelegând folosirea terminologiei (pseudo) științifice, fără a acorda atenție semnificației termenilor; introducerea conceptelor din științele naturale în cele umaniste, fără justificare și fără vreo teme rațională al întrebunțării lor; exorbirea unei erudiții superficiale, prin folosirea amplă de termeni tehnici în contexte ce nu îndreptățesc un asemenea demers, pentru a impresiona și a intimida cititorul nespecialist;

dar această abordare este încă marcată pregnant de originile sale în criza relațiilor de producție ale capitalismului târziu. Teoria castrorfelor, cu accentele sale dialectice asupra discontinuității/ netezimii și transformării/desfășurării, va juca neîndoielnic un rol major în matematica de acum încolo, dar mai rămâne multă activitate științifică de desfășurat înainte ca această abordare să devină un instrument concret al practicii politice progresiste”. Este evident că editorii revistei *Social Text* nu au putut evalua critic aspectele tehnice ale articolului și, ca atare, ar fi trebuit să consulte un specialist, însă, conchide Sokal, este surprinzător cu cât ușurință ei

au acceptat sugestia că cercetarea adevărului din știință trebuie subordonată unei agende politice, și cât de detașați au fost aceștia la completa lipsă de coerență științifică a articolului. Sokal a dezvăluit farsa în revista *Lingua Franca*, iar în 1997 a publicat, împreună cu Jean Bricmont, cartea *Impostures Intellectuelles*, în care acuză personalități din lumea academică de folosirea incorectă a termenilor matematici și științifici, criticându-i totodată pe susținătorii programului tare (sau *sociologie tare*, o variație a sociologiei cunoașterii științifice, asociată indeosebi cu David Bloor, Barry Barnes și Harry Collins), care avansau ideea centrală a relativismului cognitiv, și anume că știința modernă nu este decât un *mit*, o *narațiune* sau un *construct social*. Sokal și Bricmont folosesc extrase ample din lucrări aparținând unor autori precum Lacan, Kristeva, Virilio, Deleuze sau Baudrillard spre a arăta că, dacă unele texte par incompreensibile, ele realmente nu demonstrează mai nimic, nefiind dificile, întrucât mustesc de idei profunde, și atrag atenția asupra abuzului de concepte din matematică și fizică, prin abuz înțelegând folosirea terminologiei (pseudo) științifice, fără a acorda atenție semnificației termenilor; introducerea conceptelor din științele naturale în cele umaniste, fără justificare și fără vreo teme rațională al întrebunțării lor; exorbirea unei erudiții superficiale, prin folosirea amplă de termeni tehnici în contexte ce nu îndreptățesc un asemenea demers, pentru a impresiona și a intimida cititorul nespecialist;

manevrarea de cuvinte și expresii fără înțeles, precum și abordarea unor domenii care depășesc cu mult competența autorului, pentru a da cursului o spoială de rigoare, prin exploatarea prestigiului de care se bucură știința (ca atare, un melanj alcătuit din mistificare, limbaj intenționat obscur, gândire confuză și folosire incorectă a conceptelor științifice). De pildă, Irigaray susține că mecanica fluidă este pe nedrept neglijată, deoarece tratează fluidele „feminine” în opoziție cu mecanica „masculină” rigidă, iar Lacan trasează analogii între topologie și bolile mintale.

Arkady Plotnitsky, specializat atât în matematică, cât și în literatură, indică patru deficiențe centrale ale cărții *Impostures Intellectuelles*: lui Sokal și Bricmont le lipsește competența subiectului pe care-l tratează și contextul lucrărilor pe care el le critică, ignoră cadrul istoric al folosirii matematicii și științei, nu au abilități filosofice și nu înțeleg istoria sau filosofia matematicii și a științei, unele afirmații conținând erori matematice mai grave decât cele ale lui Lacan. Bruce Fink (care a tradus în engleză opera lui Lacan) afirmă că unele concepte pe care Sokal și Bricmont le consideră arbitrare sau fără înțeles au rădăcini în istoria lingvisticii, și că Lacan folosește explicit concepte matematice într-un sens metaforic fără a afirma că acele concepte pe care le întrebunează sunt fondate matematice. Poziția lui Sokal și Bricmont a rămas fermă: ei critică doar ceea ce înțeleg ca oameni de știință și nu conținutul lingvistic sau filosofic al textelor respective. Anul trecut, Sokal a publicat *Beyond the Hoax (Dincolo de farsă)*, în care reliefează dezinteresul postmodernilor pentru dovezi factuale în sfera religiei și a științelor articulate inconsistent, aceștia vizând mai curând proclamarea adevărului *neadeverit*.

Din epopeea codurilor

România, pe drumul nefast al unui... „paradis penal”

Normal ar fi ca de fiecare dată când România se află în pragul unor decizii majore care privesc viitorul ei, societatea civilă să fie consultată, implicată efectiv în asigurarea rigurii, acurateței și calității lor, în evaluarea consecințelor acestora în plan social-economic, juridic și uman.

De data aceasta însă, când adoptarea celor patru coduri – Penal, Civil, de Procedură Penală și de Procedură Civilă – au parcurs o bună etapă, societatea civilă a fost pur și simplu surprinsă, pusă în fața unui fapt împlinit, proiectele luând drumul spre Legislație, fără a fi consultată. Neacceptând o asemenea postură umilitoare și din dorința afirmată de a contribui efectiv la îmbunătățirea calității acestor proiecte, 21 de organizații neguvernamentale s-au constituit în coaliția „Opriți codurile”, din care face parte și Agenția pentru Monitorizarea Presei, au declanșat o adevărată ofensivă, o campanie de-a dreptul agresivă împotriva adoptării lor în forma în care au fost elaborate. În fond, ele au tras un îngrijorător semnal de alarmă privind tendința de îndăsprire legislativă în ceea ce privește presa, sesizând faptul inacceptabil că aceste proiecte s-au elaborat nerespectându-se principiul consultării civice.

Așadar, aflate de acum în dezbateră comisiilor juridice ale Parlamentului, proiectele celor patru coduri – Codul Penal, Codul Civil, Codul de Procedură Penală și Codul de Procedură Civilă – se confruntă cu opoziția vehementă a membrilor coaliției „Opriți codurile”, formată din reprezentanți ai unor domenii precum mass-media, justiție și afaceri interne, drepturile omului, libertatea de exprimare, dezvoltare și promovare a sectorului asociativ neguvernamental și comunicare socială. În viziunea acestora, adoptarea noilor acte legislative, fără consultarea opiniei publice, este un abuz de putere, manifestat prin modul arbitrar și netransparent în care au fost elaborate și promovate modificările codurilor. Întrucât acestea conține grave erori de concepție și de redactare, care pot avea consecințe dramatice asupra unor domenii de activitate, coaliția „Opriți codurile” a solicitat guvernului să retragă din procedura de adoptare noile acte legislative și să le supună dezbaterii publice. Aceasta a acuzat guvernul de încălcarea Legii transparenței în adoptarea celor patru coduri, precum și a prevederilor Legii 24/2000, care reglementează tehnica legislativă, adoptarea acestora prin hotărâre de guvern, fără existența prealabilă a unor avize, reprezentând pur și simplu o sfidare.

Coaliția „Opriți codurile” a adresat o scrisoare președintelui țării, solicitându-l să intervină ca mediator în controversa problematică a adoptării celor patru proiecte ale codurilor, să vină cu clarificările vizând termenul „latidic” de 15 mai, termen impus de fapt, până la care Parlamentul va trebui să le adopte, semnalând că forma actuală a codurilor încalcă drepturile și libertățile cetățenilor, ceea ce ar însemna nerespectarea Constituției. De altfel, într-o scrisoare deschisă adresată președinților celor două Camere și către liderii partidelor politice din Senat și din Camera Deputaților, avertizează că adoptarea acestor proiecte legislative ar fi sinonimă cu transformarea României într-un paradis penal.

Membrii coaliției „Opriți codurile” și-au propus să convingă opinia publică de nelegalitatea actelor de procedură referitoare la promovarea codurilor, să lanseze în fiecare zi o temă de reflecție privind calitatea codurilor în rubrica „Minunile codurilor” de pe

site-ul coaliției, să inițieze acțiuni de promovare, la nivel național și internațional, organizând manifestări în București și în țară.

Coaliția „Opriți codurile” are și propuneri concrete de modificare a unor prevederi înscrise în aceste acte legislative. De pildă, ei au solicitat ca formularea din proiect „Comunicarea sau răspândirea, prin orice mijloace, de știri, date sau informații false...” să fie înlocuită cu următoarea: „Comunicarea sau răspândirea, *cu știință*, prin orice mijloace, de știri, date sau informații false...”

De asemenea, au promis că vor monitoriza votul în Parlament, în comisii și chiar în plen.

Este bine de știut faptul că această coaliție, „Opriți codurile”, beneficiază de sprijinul asociațiilor profesioniste și sindicale ale jurnaliștilor, al mediului de afaceri, precum și al unor asociații internaționale.

În spectrul controverselor a intrat și termenul propus pentru adoptarea celor patru coduri – 15 mai – agreat de PDL, care susține că nu este negociabil, și contestat de PSD, care declară că este o dată arbitrară, nerealistă. Deși aceasta a fost asumată de șeful statului, se afirmă că ar fi depășită de evenimentele, la fel ca și asumarea răspunderii pentru aceste coduri.

Alte opinii, mai tranșante, argumentează că proiectele celor patru coduri pot fi adoptate categoric la 15 mai, întrucât, dincolo de faptul că există un angajament la nivel european, potrivit căruia până la vară acestea să fie adoptate, din evaluările făcute a rezultat clar concluzia că există condiții favorabile realizării acestui demers.

Dinspre Comisia Juridică din Camera Deputaților vine însă un alt semnal care nu numai că pune la îndoială disputatul termen de 15 mai, dar susține că nu poate fi luat în calcul, că adoptarea codurilor trebuie realizată în mod treptat, pe măsură ce sunt discutate în comisia specială a Parlamentului, care a ajuns la articolul 200 al Codului Penal, care are 437 de articole. Până în luna iulie, doar Codul Penal și Codul Civil ar putea fi trimise spre promulgare; Codurile de Procedură Penală și cel de Procedură Civilă s-ar putea adopta până în octombrie.

Se așteaptă, totuși, oprirea procedurii existente, retrimiteria proiectelor la guvern, pentru a se realiza dezbateri publice reale, precizarea explicită a procedurii în care s-a lucrat.

Ar fi un gest de transparență, responsabilitate și de asumare politică, un demers care s-ar ridica ca un zid împotriva transformării României într-un paradis penal, tendință semnalată de coaliția „Opriți codurile”.

Dar, stuporare. Președintele țării s-a dovedit a fi ferm pe poziție, declarând, la întâlnirea cu reprezentanții celor 21 de ONG-uri, că aceste coduri trebuie să fie adoptate până la 15 mai, în vreme ce, potrivit opiniei ministrului pentru relația cu Parlamentul, numai Codul Penal și cel Civil vor ajunge în Senat în luna mai, celelalte două coduri, fiind discutate la toamnă.

Și când te gândești că mult controversatele coduri vor fi aplicate abia peste un an, deci nu vor avea efecte miraculoase nici imediat și nici pe termen scurt, când vor beneficia de prevederile lor doar infractorii.

În aceste condiții, epopeea noilor acte legislative va continua.

Maria Adela DAVIDESCU

Pe timpul crizei globale

Forumul Mondial al Apei – competiția devine tot mai dură

Dincolo de problemele cotidiene care îngrijorează și stresaază cumplit omienirea, generate de criza economico-financiară mondială, a apărut una mai acută, cu o importanță vitală pentru viața pe Pământ – lipsa apei.

În Programul de mediu al ONU, intitulat „Apă – într-o lume în schimbare”, se subliniază unele dintre cauzele care au determinat acest fenomen – creșterea populației, dezvoltarea economică și schimbările de mediu climatic, la care se adaugă continuarea modului actual de consum al apei, inechitabil și bazat pe risipă, ceea ce agravează penuria de apă. Analistii estimează că, până în 2030, 3,9 miliarde de oameni vor trăi în zone care duc lipsă de apă.

abstracție făcând de miliardul care se confruntă deja cu lipsa apei potabile.

Recentul Forum Mondial al Apei de la Istanbul a reiterat doar câteva capitolone „fierbinti” din politica apelor: managementul secetei, riscului de inundații și

ani. Dar un război pentru apă amenință acum întreaga planetă. Deocamdată, o formulă prin care să-l evite nu există.

Egiptul, Sudanul și Etiopia se află într-o stare de „hidro-conflict”, pentru controlul fluviului Nil. Pe de altă parte, experții militari nu exclud izbucnirea în Africa și a unor „revolte pentru apă”.

Apă este o miză importantă și în conflictul israeliano-palestian: 60% din cantitatea de apă subterană și 25% din apele de suprafață ale Israelului provin din teritoriile palestiniene ocupate. Autoritățile au construit un sistem de canalizare pentru transportul apei către zonele aride din sud, unde se face majoritatea agriculturii israeliene, au dezvoltat un sistem eficient de reciclare a apei și au investit în tehnologii agricole avansate. S-a ajuns ca guvernul israelian să controleze folosirea apei prin eliberarea de permise de extracție, pentru care palestinienii trebuie să plătească mai mult decât israelienii, chiar dacă utilizează apă mai puțină apă. Firește, această alocare discriminatorie, inechitabilă a apei, și continuarea săpării de puturi de către coloniștii evrei amplifică tensiunile din regiune.

În regiunea sa, China, care se confruntă cu o scădere accelerată a resurselor de apă, devine cu atât mai interesată de „castelul de apă al Asiei” – Tibetul. India privește cu încredere încercarea Beijingului de a devia cursul fluviilor Brahmaputra și Ind pentru a câștiga noi surse de apă. Și

vietnamezii sunt îngrijorători de intensitatea chinurilor în ceea ce privește „amenajarea” Marelui Mekong.

Nu există destulă apă pentru a satisface toate nevoile. Mai ales că acestea sporesc, din cauza creșterii populațiilor, expansiunii consumului, necesităților tot mai mari din agricultură și industrie și poluării apelor de suprafață ori a pânzei freatice, constata un expert turc. Se pare că reglementările și instituțiile care au fost propuse de state pentru a gestiona probleme legate de apă au eșuat, neobișnind o recunoaștere largă. Pledoaria pentru cooperare în dauna conflictului, pe motiv că aceasta ar aduce beneficii tuturor în numele unui interes comun, nu a convins, de unde nevoia unui pachet de stimulente pentru ca țările să accepte ideea. Așa că și coordonarea planurilor de exploatare a resurselor de apă transfrontaliere a devenit imperioasă.

În disperarea de a se găsi căi de asigurare a apei, s-a trecut la **exporturi de apă**. De pildă, la sfârșitul anilor ’90, Orientul Mijlociu și Africa de Nord importau aproximativ 40 de milioane de tone de grâu și făină pe an. Pentru producerea acestora ar fi fost necesare 40 de miliarde de tone de apă, echivalentul cantității folosite de Egipt în fiecare an pentru agricultură.

Asigurarea accesului la apă a stâmnit multe controverse. Una vizează dilema dacă aceasta este o marfă, care se supune

resorturilor cererii și ofertei, sau un drept, ce ar trebui garantat tuturor. Dar, în timp ce unii susțin privatizarea apei, alții rămân adepți gestionării ei de către stat. Cert este că, până acum, privatizările din sectorul apei au avut câteva rezultate nedorite, în special în America Latină, unde au existat nemulțumiri privind contaminarea apei vândute ca potabilă sau de gestionarea inadecvată a apelor menajere, guvernul fiind nevoit să renunțe la unele concesionari private, să crească prețurile, amenințând cu oprirea apei pentru cei care nu pot plăti, ceea ce a sporit nemulțumirile. În orașul bolivian Cochabamba, compania transnațională Aguas del Tunari a fost obligată de populația locală să renunțe la concesionarea pe 40 de ani a întregii rețele municipale de apă. Localnicii, nemulțumiți de stabilirea unor prețuri fixe de către companie, fără a lua în considerare marile disparități socio-economice dintre membrii comunității, s-au asociat pentru a se opune politicilor companiei. La referendumul organizat în acest sens, 90% dintre locuitori au votat pentru.

Așadar, competiția dintre state, denumită așa cu un termen blând, pentru asigurarea apei tinde să devină tot mai acerbă, în vreme ce criza economico-financiară globală își extinde tentaculele, instalându-se confortabil și în acest vital segment al vieții social-economice.

Adela DEAC

Conf. univ. dr.
Luiza MARINESCU

În veacul al XIX-lea sistemul penitenciar românesc fusese modernizat prin Legea din 1874 după modelul francez realizat de Ferdinand Dodun de Perrières, Ministru al Justiției în Franța. Organizate în sistem auburnian, cu izolare noaptea și trai în comun ziua, Ocele Mari erau închisorile predilecte ale celor condamnați la muncă silnică pentru delict grave

(*apud Enciclopedia României*, vol. I, *Statul*, Editura Imprimeria Națională, București, 1938, p. 361-363). Mult mai uman, noul Cod Penal din Republica lui Caragiale producea, totuși, multe încurcături, pedepsindu-i cu ușurință pe cei nevinovați și dovedindu-se mai blând cu cei care comiseseră infracțiuni intr-adevăr. În *Năpasta* un om nevinovat face ani grei de ocnă pentru o crimă pe care nu a săvârșit-o. În diverse schițe ale lui Caragiale precum *Logica baroului*, ingratitudinea și necinstea dau multă bătaie de cap. Un discipol care nu-și plătește studiile unui maestru avocat semnează un contract ce suna clar: „Până-n trei ani, eu, profesorul, mă oblig a te face avocat perfect. Dacă primul proces ce-l vei avea îl vei câștiga, atunci îmi vei plăti suma cutare; dacă vei pierde, nu-mi vei plăti nimic” (*Logica baroului* în I.L. Caragiale *Opere*, vol. II, Editura Național, 2000, p. 83). Profesorul îl reclamă forului avocațesc. Problema Baroului este că silogismul folosit în contract l-ar fi nedreptățit pe profesor, întrucât acesta era primul proces al tânărului avocat. În Republica lui Caragiale justiția nu are nici o legătură cu dreptatea. Logica baroului ține seama de ce anume pierde și ce anume câștigă intimatul părât și reclamatul. „Având în vedere că atât reclamatul, cât și intimatul ar și pierde și ar și câștiga, și dacă ar câștiga ar pierde. Hotărâște: Respinge cererea reclamatului, dar condamnă pe intimat la plata datoriei.” (*Logica baroului* în I.L. Caragiale *Opere*, vol. II, Editura Național, 2000, p. 84). Sentința ambiguă îl nelămurește pe un avocat de clasică memorie, răposatul Bengea, care „arătând cu degetul în condică” se întreabă, formulând concluzia despre

justiție în Republica lui Caragiale: „dar articolul ăsta de ici... ăsta ce rahat mănâncă?” (*Logica baroului* în I. L. Caragiale *Opere*, vol. II, Editura Național, 2000, p. 84).

Până în 1848 Țările Române nu au avut o **monedă națională** și nici o instituție care să se

echipaj blazonat și câteva milioane; dânsul păstrează cu scumpătate bătrâna chitanță, pe care o arată la toată lumea ca un pergament de nobleță, în vremuri grele, pentru patrie...” (*Jerfe patriotice* în I. L. Caragiale *Opere*, vol. I, Editura Național, 2000, p. 60).

avea 40 de parale, iar o jumătate de taler (*Reichtaler*) = 130 bani = 3 lei = 50 g aur. Din cauza protestelor Porții, nu s-au putut emite decât monede de aramă de 10, 5, 2 și 1 ban, iar cele de aur de 20 lei și cele de argint de 1 leu s-au emis după reînființarea Monetăriei Naționale la București,

Penitenciarul Ocele Mari (1896)

ocupe de politici monetare, precum Banca Națională, înființată ulterior. Bani care circulau în veacul al XIX-lea pe teritoriul românesc sunt menționați de Caragiale în *Jerfe patriotice*, în preajma pregătirii evenimentelor din „10 februarie 1866”. „Nenea Niță a scos iar pungociul, i-a deschis baierile și a vărsat pe masă un pumn de mărunți: icusari, nisifiele, sfanți, ștafonăce, firrici și golgani; le-a socotit până la suma de 5 galbeni.” Investițiile cele mai profitabile se fac în preajma revoltelor sau „revoluțiilor”. Nenea Niță este un exemplu de investitor în „revoluție”, care devine un prosper om de afaceri în perioada postrevoluționară. El împrumută zavrăgii din mahala cu bani și ia de la aceștia „fitașțe” semnate: „Am luat – scriu ei – de la nenea Niță suma de 70 de sfanți pe care i-o vom înapoeia îndată ce vom izbui să facem toate bune, ca să nu mai fie tiranie...” (*Jerfe patriotice* în I.L. Caragiale *Opere*, vol. II, Editura Național, 2000, p. 58). Frunțaș al comerțului român cu „furajuri”, în virtutea chitanței de împrumut, Nenea Niță a luat parte „printră fericiti subscrisori ai conversiei drumurilor de fier și ai Băncii Naționale. Astăzi vechiul patriot are un otel nobiliar la București, un

Moneda numită leu era de origină germană. *Löwenthaler*, talerul sau galbenul era moneda care circulase în secolele XVI-XVIII și în Țările Române, având ca emfite leul. În iulie 1859, Cuza Vodă a încheiat, prin consulul francez Victor Place, cu monetăria din Paris o convenție pentru a bate monedele românești. Contractul a fost semnat în mai 1860, iar Cuza s-a gândit chiar la înființarea Monetăriei Naționale de la București. Moneda națională numită **românul** (după modelul francez unde moneda se numea *franc*) era reprezentată de piese de aur de 20, 10 și 5 români, de monede de argint de 5 grame de 5, 2, 1 și 1/2 români și de monede din bronz de 10, 5, 2, 1 parale sau sutimi. Cuza a întâmpinat numeroase probleme, pe de o parte cu înalta Poartă și, pe de altă parte, cu Parlamentul Românii care nu a aprobat împrumutul negociat pe piața Parisului. Carol I este autorul primei legi monetare în 1867. Moneda numită *leu românesc* este menționată mult mai târziu, după stabilizarea unității monetare din 14/26 aprilie 1867, în funcție de sistemul metric: 1 leu nou = 1 franc francez = 100 bani. Această lege se va aplica de la 1 ianuarie 1868. După stabilizarea din 1867, leul turcesc s-a numit *leul vechi* și

în 1870 (*apud Enciclopedia României*, vol. I *Statul*, Editura Imprimeria Națională, București, 1938, p. 123-124). La 1 mai 1899 se introduce etalonul monometalist aur. Moneda de 20 de lei de aur care circulase în perioada 1870-1900 era echivalentă cu moneda de 1 leu din 1900. În Republica lui Caragiale despre această schimbare monetară este vorba în *Inspecțiune*, iar în casa de bani a casierului cinstit Anghelache M., despre care nu se știe din ce motiv s-a sinucis, s-a găsit „un pol vechi de aur”, rămășiță a conversiei care limitase puterea de cumpărare a omului de rând. Comentariile financiare ale unor personaje pitorești, care se încălzesc pe o vreme căinească la răspântia unor mahalale într-o cârciumă sunt elocvente, pentru că ele ilustrează puterea de cumpărare a omului simplu și felul lui de a înțelege conversiunea: „Nu vezi dumeata (...) dacă a ajuns visteria să facă bani de tinichea!...”. Părintele Manolache, oțărât de câștigurile sale minuscule după zilele de alergătură cu Nașterea și Botezul încheie vorbind despre beneficiile reformei monetare: „Trăsnii-i-ar Maica Domnului!!!” (*Ultima emisie* în I.L. Caragiale *Opere*, vol. I, Editura Național, 2000, p. 465).

GRUNDTVIG – Educația adulților

Programul Grundtvig are o arie de cuprindere foarte largă, acoperind toate nivelurile și sectoarele educației adulților (general, cultural și social), precum și învățarea prin metode mai puțin formale, cum ar fi învățarea autonomă. Programul poartă numele lui Nikolai Frederik Severin Grundtvig (1783-1872), cleric și scriitor danez, considerat părintele educației populare și al educației adulților. Acesta a fost un susținător al ideii de „îluminare pe durata vieții”, conform căreia orice individ, indiferent de vârstă sau de mediul din care provine, trebuie să aibă posibilitatea de a învăța continuu.

Grundtvig îi ajută pe adulții care predau și pe cei care învață

să câștige experiență în alte țări, oferind asistență pentru proiecte cu potențial crescut în materie de schimb de experiență și de bune practici.

De asemenea, Grundtvig sprijină proiecte și rețele multilaterale care propun noi abordări în domeniul educației adulților. În acest sens, un aspect important îl constituie nevoia de a face față fenomenului îmbătrânirii populației în Europa și de a găsi noi mijloace de a-i ajuta pe adulți să își amelioreze competențele.

Pentru proiectele multilaterale Grundtvig au fost identificate următoarele priorități:

- învățarea limbilor străine și includerea limbilor vorbite de

migranți și de minoritățile etnice în programele de educație a adulților;

- învățarea intergenerațională și educația persoanelor în vârstă;
- elaborarea unor metode de învățare pentru familiile, în special pentru cele dezavantajate, din punct de vedere educațional;
- îmbunătățirea calității educației adulților, prin definirea unor criterii calitative, a unor modele și practici comune;
- educația pentru categorii marginalizate sau dezavantajate (de exemplu, refugiați, solicitanți de azil, prizonieri și foști deținuți);
- educație pentru adulți în domeniul sănătății și al sportului, în special în cadrul comunităților marginalizate.

Prin stabilirea acestor priorități, Grundtvig își propune să implementeze instrumentele de politică europeană existente, cum ar fi, Cadrul comun privind competențele cheie pentru

învățarea de-a lungul vieții” și să se asigure că TIC și eLearning sunt valorificate la maxim.

Grundtvig vizează persoanele și organizațiile implicate în educația adulților.

O PREOCUPARE CONSTANTĂ SPRE EXCELENȚĂ (II)

(Urmare din pag.1)

Se remarcă pozitiv **activitatea de cercetare științifică aplicată** în anul 2008 a următoarelor facultăți: Facultatea de Medicină Veterinară (**un grant**), Facultatea de Geografie și Geografia Turismului (**3 granturi** CNCIS), Facultatea de Management Brașov, Facultatea de Matematică Informatică (**un grant**), Facultatea de Psihologie Brașov, Facultatea de Arhitectură (**un grant**), Finanțe Bănci București, Facultatea de Marketing și Afaceri Economice Internaționale București (**un grant**), Drept și Administrație Publică Râmnicu-Vâlcea, Facultatea de Științe Juridice Brașov, Facultatea de Management Financiar-Contabil Craiova.

În ceea ce privește **activitatea publicistică** a cadrelor didactice din *USH*, ca **rezultate ale cercetării științifice**, în cursul anului 2008, în conformitate cu datele obținute de la facultăți, au fost publicate numeroase **cursuri originale, tratate științifice, teze de doctorat, alte cărți științifice publicate în țară și/sau străinătate**. Editura Fundației *România de Măine* a publicat, în cursul anului 2008, **242 lucrări științifice**.

De asemenea, în cursul anului 2008, au fost publicate peste 1500 de **articole științifice**, în reviste cotate ISI, în reviste internaționale și acreditate CNCIS.

Principalele instrumente de **diseminare a rezultatelor cercetării științifice** în cadrul *USH* sunt: **paginile WEB** ale cercetării științifice ale fiecărei facultăți în parte, **Analele științifice, simpozioane și seminarii științifice** cu caracter național și internațional, **volume** cu comunicări științifice, **reviste de specialitate** și **CD-uri** ale acestora.

În prezent, la nivelul *USH* există un număr de **11 serii de Anal** științifice, între care se remarcă cele din **seria Economie, Jurnalism, Filosofie, Geografie, Istorie, Medicină Veterinară și Educație Fizică și Sport**, care au fost acreditate

de către CNCIS. Conform Editurii *Fundația România de Măine*, în cursul anului 2008, au fost publicate **22** de numere din **Analele facultăților *USH***.

Tot în cursul anului 2008, au fost organizate de către facultățile *USH* **43 de sesiuni științifice**, în

869 de astfel de **manifestări științifice**, în cadrul cărora, așa cum rezultă din informările facultăților, au susținut **1020 de comunicări științifice**.

În ultimul trimestru al anului 2008, la cererea Departamentului de Manage-

- Liliana Guran, Facultatea de Geografie și Geografia Turismului;
- Zavoianu Ion, Facultatea de Geografie și Geografia Turismului;
- Itu Mircea, Facultatea de Jurnalism, Comunicare și Relații Publice;

cadru al cărora au fost susținute **665 de comunicări științifice**. Merită a fi menționate cele **trei conferințe internaționale** organizate de către centrele universitare ale Universității *Spiru Haret* din Brașov, Constanța și Craiova, în domeniul managementului și al științelor economice, care s-au bucurat de un succes deosebit în rândul participanților români și străini, și ale căror rezultate au fost diseminate prin mijloace tipărite (reviste de specialitate) și electronice (CD), una dintre acestea, respectiv cea de la Brașov, fiind ONLINE, pe Internet.

De asemenea, semnalăm o inițiativă laudabilă a facultății de **Management-Financiar Contabil din Craiova**, care editază o **revistă de economie în limba engleză „Journal of Applied Economic Science”**, acreditată de către CNCIS.

Tot la acest capitol al diseminării rezultatelor cercetării științifice, apreciem **numărul foarte mare de participări ale cadrelor didactice *USH* la sesiuni, seminarii și conferințe științifice naționale și internaționale**, respectiv, la

ment al Cercetării Științifice, Departamentul IT al *USH* a creat **pagini WEB** ale cercetării științifice pentru toate facultățile *USH*. De asemenea, DMCS a solicitat, în mod expres, tuturor facultăților *USH* care dețin **centre de cercetare științifică**, acreditate de către Senatul *USH*, să își realizeze **pagini de Internet**, în vederea creării condițiilor de îndeplinire a standardelor CNCIS pentru acreditare.

În privința **angrenării studenților și a masteranzilor în activitatea de cercetare științifică**, cel puțin comparativ cu aspectele raportate pentru semestrul I al anului 2008, se remarcă **un interes sporit al facultăților pentru implicarea tinerilor în activități de cercetare științifică fundamentală și aplicată**.

Dintre cadrele didactice care se remarcă printr-o activitate de cercetare științifică susținută în anul 2008, sunt de remarcat:

- Ștefănescu Laura, Facultatea de Management Financiar-Contabil Craiova;
- Turcu Dănuț, Facultatea de Medicină Veterinară;

- Lăzăroiu George, Facultatea de Jurnalism, Comunicare și Relații Publice;

- Grigore Albeanu, Facultatea de Matematică;

- Fusușu Doina, Facultatea de Marketing și Afaceri Economice Internaționale;

- Petrescu Ion, Facultatea de Management Brașov;

- Barna Cristina, Facultatea de Marketing și Afaceri Economice Internaționale.

DMCS a remarcat faptul că în cursul anului 2008:

- **volumul activității de cercetare științifică s-a aflat într-o creștere evidentă**, față de perioada anterioară;
- **valoarea proiectelor/contractelor de cercetare științifică a crescut de peste două ori față de anul trecut**;
- **au fost încheiate mai multe contracte de tip Grant**, încheiate cu diverși finanțatori, de regulă CNCIS, în numele *USH*;

- **sporirea interesului facultăților pentru a ridica nivelul calității cercetării științifice**, printr-o mai bună organizare a activității, coordonarea inițiativelor, în conformitate cu standardele legislative românești și europene în domeniul cercetării științifice;

- **înmulțirea sesiunilor de comunicări științifice**, cu caracter internațional, cu program și comitet de organizare;
- **sporirea interesului facultăților pentru acreditarea Anal**elor din partea CNCIS;

- **editarea unor reviste științifice de specialitate** în limbi de circulație internațională și cu site-uri web de promovare;
- **conștientizarea necesității de diseminare a rezultatelor cercetărilor științifice în publicații indexate și cotate ISI**, sau în baze de date internaționale (BDI);

- **centrele de cercetare științifică**, unele dintre ele, au intrat **într-o fază nouă de evoluție**, calitativ mult mai bună, prin promovarea pe Internet și prin organizarea de evenimente științifice ori chiar aplicații pentru proiecte de cercetare științifică cu finanțare națională și internațională;
- un interes sporit al facultăților de **angrenare a tinerilor în activități de cercetare științifică fundamentală și aplicată**.

Sub aspect calitativ, DMCS a încercat să formuleze unele aprecieri privind calitatea cercetării științifice a cadrelor didactice:

• Există cadre didactice ale *USH* care desfășoară **activități de cercetare științifică de calitate Foarte bună**, avându-se în vedere faptul că:

desfășoară activități în cadrul unor contracte de tip GRANT, sub egida *USH*; derulează, sau au derulat, contracte/granturi/proiecte de cercetare științifică sub egida *USH*, în cadrul cărora nu au fost manifestate nemulțumiri din partea beneficiarilor/partenerilor/finanțatorilor; au obținut punctaje bune și foarte bune în cadrul evaluărilor anuale; au publicat lucrări științifice în țară la edituri acreditate CNCIS și în străinătate; au participat la sesiuni științifice internaționale, în țară și în străinătate; au publicat articole în reviste cotate ISI, BDI și/sau CNCIS.

• Există și **activități de cercetare științifică de calitate Bună**, care includ unele cadre

didactice cu o preocupare preponderentă în domeniul cercetărilor fundamentale, fără implicare în cercetări aplicative, și care au publicat cursuri și cărți, au colaborat cu alte instituții în cadrul cărora au publicat articole și studii. DMCS apreciază că, din păcate, numărul acestor cadre didactice cu carte de muncă în *USH* este încă mult prea mare la nivelul universității. În perioada următoare, se va solicita conducerilor facultăților orientarea acestor cadre didactice către activități de cercetare științifică sub egida *USH*, atât în domeniul fundamental, cât și, mai ales, în cel aplicativ, corelat cu nevoile actuale ale țării, cu tendințele naționale și internaționale în materie de cercetare-dezvoltare-inovare.

• Fără îndoială, mai există și **activitate de cercetare științifică de calitate mai Slabă**, specifică fie unor cadre didactice tinere, fie unor cadre didactice cu multă experiență, în sensul că fie din motive de indiferență, fie din suficiență, aceștia nu se preocupă îndeajuns să contribuie la creșterea gradului calității cercetării științifice în facultățile în care sunt angajați.

Pentru îmbunătățirea activității cercetării științifice în toate facultățile și catedrele *USH*, Senatul *USH* a inițiat următoarele acțiuni:

1. Reducerea numărului de centre de cercetare, astfel încât **fiecare facultate să aibă un singur Centru de Cercetare Științifică**, care va funcționa pe principiul *mini-institut de cercetare, cu colective flexibile*, organizate pe proiecte sau pe programe/specializări (conform necesităților legale de acreditare și a posibilităților de alocare a spațiilor-sediiilor de funcționare normale).

1.a. **Centrul de cercetare științifică** va fi condus de un **Director de centru**, care să nu aibă altă funcție de conducere (poate fi desemnat dintre cadrele didactice prin cumul de funcții, dintre persoanele care au aptitudini manageriale, chiar indiferent de titlul didactic, vârstă etc.).

1.b. **Directorul de centru** va răspunde de activitatea de cercetare științifică a Centrului de cercetare în fața Consiliului facultății și a DMCS. Acesta va desfășura **activități manageriale**, de tipul: coordonează activitățile de planificare, de raportare, de monitorizare și de evaluare a cercetării științifice; reprezintă Centrul în relațiile cu celelalte structuri ale universității; acordă consultanță și instruire cadrelor didactice, îndeosebi celor tinere; acordă sprijin în alcătuirea echipelor de cercetare științifică pe teme/proiecte/contracte; distribuie informațiile și sarcinile primite de la DMCS etc. De asemenea, poate solicita DMCS sprijin pentru verificarea corectitudinii datelor tehnice și financiare expuse în proiecte/contracte.

proiectele complexe inițiate de Institut.

1.d. **Se vor realiza regulamente, metodologii și proceduri**: Regulament de organizare și funcționare a Centrelor de cercetare; Metodologie de constituire, aprobare și funcționare a comisiilor de avizare a proiectelor/contractelor pentru finanțări; Procedură de aprobare a proiectelor/contractelor interne etc.; programul de lucru al colectivelor, programul de sesiuni etc.

1.e. **Membri Centrului de cercetare** vor fi de patru categorii:

• personal academic angajat cu carte de muncă la *USH*;
• personal academic cu contract de colaborare;
• personal angajat la *USH* numai cu atribuții de cercetare;

1.c. **Centrele de cercetare** vor avea dublă subordonare: **Consiliul facultății și Institutul Central de Cercetare Științifică**, în sensul că, pe de o parte, primește sprijin în elaborarea proiectelor/contractelor și înțelegerea corectă a cerințelor, în funcție de competițiile lansate și, pe de altă parte, răspunde solicitărilor Institutului pentru constituirea de echipe multidisciplinare de cercetare științifică, pentru

• personal temporar dintre studenți, masteranzi și doctoranzi (cu sau fără indemnizații în bugetul unui proiect/contract).

2. Înființarea unui **Registru Unic de Proiecte/Contracte**, la DMCS, prin resortul special al Contabilității. Registrul va fi **electronic și fizic**. În acest **Registru Unic de Proiecte/Contracte** se vor înscrie obligatoriu toate ideile/temele/proiectele/contractele, chiar din

faza de inițiere, de către inițiatori. **Directorul de proiect** va fi persoana care a inițiat proiectul respectiv, indiferent de titlul didactic și fără restricții privind alte funcții de conducere deținute. **Registrul Unic de Proiecte/Contracte** va avea **cinci părți** (în procesul de elaborare a Registrului Unic al Proiectelor/Contractelor, DMCS poate introduce unele modificări): **partea A**, în care se înscriu propunerile/ideile de proiect/contract; **partea B**, în care se înscriu proiectele/contractele aprobate pentru finanțare; **partea C**, în care se înscriu proiectele/contractele aprobate pentru finanțare din fondurile *USH*; **partea D**, în care se înscriu rezultatele proiectelor/contractelor; **partea E**, în care se înscriu

cercetătorii; **partea F**, în care se va reflecta activitatea de cercetare științifică a studenților, masteranzilor și doctoranzilor.

3. **Definirea standardului minim de acordare a cotei de 25% din salariu destinat cercetării**.

4. **Actualizarea fișei de autoevaluare a activității de cercetare științifică a cadrelor didactice (aprobată de Senat la 14.04.2009**.

DEMOCRATIA – ACTUALITATE ȘI PERSPECTIVĂ –

O abordare calitologică

(Urmare din pag.1)

Caracteristicile democrației în epoca noastră

Există câteva caracteristici generale clare ale democrației, și anume:

a) alegerea guvernanților și exercitarea autorității pe baza și în conformitate cu Constituția;
b) concurența liberă a persoanelor și partidelor în alegerile ce se organizează pentru cucerirea puterii;
c) respectul libertăților personale, intelectuale și publice de către cei ce devin învingători temporari ai competiției.

d) Aceste trăsături sunt simultane, în societățile democratice stabile și dezvoltate. Ele sunt și din punct de vedere logic corelate, însă ele pot fi și separate, ceea ce face posibil ca, în democrațiile fragile unele să fie prezente în totalitate lor, altele, doar parțial, iar altele să nu se regăsească deloc.

Factorii care determină funcționarea sau nefuncționarea guvernării democratice

Pe planul regimului politic propriu-zis factorii favorabili sunt:

a) degajarea din competiție a unei voințe comune semnificative, a unor majorități și a unui guvern reprezentativ;
b) constituirea de către clasa politică a unor partide coerente și suficient de puternice, viabile, capabile de a oferi alternative viabile;

c) obținerea de către conducătorii a unei majorități și capacitatea de a se înțelege pentru a guverna împreună;

d) respectarea regulilor „jocului” politic, impuse de prevederile constituționale, ale legii electorale și a celorlalte categorii de norme legitime, în așa fel încât activitatea politică să evite cât mai mult posibilele costurile și confruntările neloiale de grup.

Acești factori și condiții politice rezultate din prezența lor, pot fi realizate dacă:

• armata nu se angajează în politică;
• masele populare sunt relativ satisfăcute de soarta lor

și contează pe reforme progresive, consacrate ameliorării acesteia;

• prevenirea forței de atracție a partidelor extreme și a ideologiilor „grandioase”;

• problemele ce se impun a fi rezolvate și măsurile ce se iau în acest scop, să nu se lovească de opoziția ireductibilă a unor minorități naționale prea importante.

Democrație și dezvoltare economico-socială

Realizarea sau nerealizarea unor circumstanțe favorabile promovării și asigurării funcționării normale a democrației sunt nemijlocii legate de nivelul dezvoltării economice și sociale, având în vedere faptul că, spre deosebire de societățile slab dezvoltate, o societate avansată este în măsură:

a) să satisfacă, cel mai adesea, revendicările populare și să dea maselor cel puțin aparență că, odată cu trecerea timpului și a efectuării de reforme, soarta lor se va ameliora, iar „domnia” justiției va se putea instaura;

b) să favorizeze neutralizarea armatei și păstrarea statutului ei în limitele constituționale stabile.

Cu toate acestea, și în acest tip de societăți apar dificultăți și discuții în legătură cu funcționarea instituțiilor democratice, ele fiind mai evidente și mai transparente în momentele în care este necesar a fi pregătite și luate hotărâri grave, privitoare la destinul națiunii, sau la apariția unor depresii economice care zguduie ordinea interioară a statului și societății s.a.

Legitimitatea și eficacitatea democrației

Reprezintă una din condițiile fundamentale ale stabilizării democratice și a ralierei populației la regimul politic. Din acest punct de vedere se consideră că:

• este **legitim** un regim pe care guvernanții, în imensa lor majoritate, îl consideră ca atare. Cu cât o Constituție este mai puțin pusă în discuție, cu atât ea este mai legitimă;

• **eficacitatea** unui regim democratic se exprimă în stabilitatea guvernelor și consistența majorității.

O democrație autentică comportă concurența ordonată între partidele și oamenii care candidează la exercitarea puterii. Ea este eficientă în sensul pe care îl dăm termenului, când concurența legală face să apară de fapt, o majoritate, un guvern din o voință, când legea majorității degajă un executiv capabil să acționeze și oponenți, hotărâți (sau resemnați) să nu paralizaze acțiunea rivalilor lor (momentan fericiți).

Între legitimitate și eficacitate există multiple și manifeste legături. Legitimitatea, adică acceptarea generală sau cvasigenerală a regulilor constituționale de către partide și cetățeni, care oferă guvernanților forța care rezultă din adzeziunea populară. Ei au mai multă încredere în ei înșiși: se hotărăsc mai voluntar să ia decizii de importanță majoră (chiar istorică), tocmai pentru că nu se îndoiesc de autoritatea lor și simt că întreaga națiune se află în spatele lor. Care, nu numai că îi recunoaște, ci le recunoaște unanim dreptul de a decide. Mai mult, absența sau slăbiciunea partidelor revoluționare sporește șansele de a se forma o majoritate de guvernământ puternică și stabilă.

Un aspect important de menționat este acela că, în realitate, o democrație legitimă poate să nu fie eficientă. Aceasta, în situația în care toți sau aproape toți oamenii, ca și partidele, fiind favorabili Constituției și normelor specifice, democratice, se dovedesc a fi incapabili de a se organiza sau de a se înțelege pentru ca un guvern să se poată menține și să poată aplica o politică sau un program de guvernare, convenit.

După cum, se poate concepe existența unui regim democratic, în care, în ciuda existenței unei opoziții foarte puternice, să se asigure guvernanților atât timpul, cât și autoritatea necesară pentru a-și realiza obiectivele și programele. La o asemenea situație se poate ajunge și atunci când apare o amenințare „revoluționară”, internă sau

externă, care conduce în mod firesc la unirea și înțelegerea dintre toți cei ce se dovedesc a fi apărători regimului, indiferent de partidele, organizațiile și curentele politice din care fac parte sau pe care le reprezintă.

Cele de mai sus, atrag în mod necesar atenția asupra faptului că, pentru a caracteriza corect situația unora sau altora din regimurile politice democratice este obligatorie elaborarea unor criterii fundamentale ale democrației. În literatura științifică aceste criterii au fost formulate, succesiv, după cum urmează:

a) poporul să poată efectiv să determine el însuși regimul politic pe care îl dorește și la care aderă;

b) în interiorul acestui regim individual să poată trăi liber, adică să gândească și să acționeze astfel încât să nu împiedice pe alții să facă la fel;

c) această condiție să fie consfințită în legislație, pentru ca individual să poată face uz de ea, în viața practică reală, de fiecare zi;

d) individul să se simtă, în același timp, responsabil de actele și conduita sa, dat fiind faptul că nu există în mod real, libertate, fără responsabilitate, că un om lipsit de responsabilitate nu poate trăi ca un om cu adevărat liber;

e) existența posibilității practice de a efectua schimbări politice, economice sau sociale, fără obstacole, în condiții legale, adică de a înfrunți ceea ce se cheamă „revoluție prin consens”, respectiv, de a adapta diferitele instituții, forme de organizare și mecanisme de funcționare, sociale, la forțele și problemele noi, care apar, în evoluția firească a diferitelor sisteme sociale;

f) asigurarea tuturor condițiilor necesare pentru ca echipa aflată la putere să ofere celorlalte grupuri, din opoziție, șansa de a accede la putere, evident, potrivit regulilor adecvate, înscrise în legislația constituțională adoptată.

Este incompatibilă cu democrația ideea sau credința că este posibil ca o persoană sau un grup de persoane să dețină adevărul absolut și că, în virtutea acestui fapt, statul să poată fi chemat și obligat să aplice și să realizeze acest adevăr, cu mijloacele și pe căile specifice organelor de stat.

Democrație, liberalism, naționalism/ cosmopolitism

În mod obișnuit democrația implică liberalismul, securitatea persoanei, libertățile intelectuale și politice în general, domnia legii. De asemenea, democrația s-a dezvoltat concomitent cu ideea națională. Dar, astăzi s-au conturat deja, un fel de „patriotisme” sau „naționalisme”, nu numai în limitele unor țări, ci chiar al unor continente, sau culturi. Aceste evoluții istorice ridică o serie de probleme, în legătură, atât cu legitimitatea, cât și cu eficacitatea regimurilor democratice. Una din acestea este cea privind condițiile și limitele la care confruntările partizanice, certurile, contestările libere, democratice, sunt compatibile cu unitatea națională și cu formarea unei voințe comune, ca o condiție vitală a nașterii și menținerii unui regim democratic. Instituțiile reprezentative sunt susceptibile de difuziune universală?

Fenomenele internaționale, multiple și diverse au, în mod firesc, influențe și efecte asupra științei politice din interiorul statelor naționale făcând, nu de puține ori, dificilă funcționarea democratică, știut fiind că nu este posibilă asigurarea unei stări politice interne bune, când un stat nu se află în relații normale, pozitive, cu celelalte state sau societăți străine.

Există posibilitatea apariției unor contradicții între ordonarea democratică internă, pacifică și ordinea internațională, conflictuală, violență?

Există posibilitatea reală a apariției unor relații de opoziție sau de conciliere, între ideea națională și ideea cosmopolită, în sensul de a crede că e posibilă întemeierea unei ordini politice democratice interne, bazate pe coexistența naționalităților, ca și a unei ordini regionale, care să nu anuleze existența statelor naționale și a naționalităților tradiționale (într-o Europă sau o unitate de tip european)?

Aceste probleme și multe altele dobândesc dimensiuni semnificative noi în actualele condiții ale creșterii interdependențelor dintre popoare, națiuni și state și ale globalizării proceselor economice, tehnologice și sociale contemporane.

Tăvălugul rectificării – îngheață orice speranță

Așteptată ca pe o mană cerească în înțeleștarea cu colții nemiloși ai crizei economico-financiare, necesara rectificare a bugetului s-a comis, lăsând bugetarii fără vreo rază de speranță a obținerii unor sporuri salariale, iar ministerele cu proiecte neacoperite financiar. Singura instituție care nu numai că a rămas neatinsă de tăvălugul rectificării, dar a și beneficiat de fonduri suplimentare în valoare de 1,3 miliarde de lei, pentru plata indemnizațiilor de șomaj și a pensiilor, a fost Ministerul Muncii.

Cele mai drastice reduceri ale fondurilor s-au efectuat la Ministerul Agriculturii – 2 miliarde de lei – deși, până nu demult, s-a susținut că ar fi una dintre sursele care ar putea să ajute cel mai mult România în lupta ce se dă pentru depășirea crizei, precum și la Ministerul Apărării – aproape 700 milioane de lei.

Pentru a se putea respecta una dintre condițiile impuse de Fondul Monetar Internațional, și anume ca la sfârșitul anului deficitul bugetar să reprezinte 4,6% din PIB, s-au impus aceste modificări – reducerea veniturilor de peste 18 miliarde și a cheltuielilor cu 6 miliarde de lei, deși, inițial, bugetul prevedea venituri publice totale de 193,79 de miliarde de lei, adică 33,5% din PIB, iar cheltuielile valorau 205,57 miliarde de lei, respectiv 35,5% din PIB.

Valul rectificării a eliminat din start unele sporuri bugetare, precum cel de 75% pentru bugetarii care gestionează împrumuturi externe, iar salariul de bază al angajaților care lucrează cu fonduri europene va fi majorat doar în urma unor evaluări anuale, în vreme ce demnitarii și-au luat adio de la orice marșuri a veniturilor, salariile acestora fiind pur și simplu înghețate.

În schimb, cu acest prilej s-au impus drept paleative noi taxe, așa cum este impozitul forfetar pentru firme, care se va aplica de la 1 mai, care urmează să-l plătească anual. Strivițoare biruri!

Cam în aceeași nedreptățe ipostază au intrat și salariile neîndeplătoare ale cadrelor didactice, care au avut aceeași soartă și la prima rectificare, când bugetul Educației a fost ajustat în minus cu 811,9 milioane de lei. În acest fel, salariile profesorilor nu vor mai crește nici cu cele 5 procente prevăzute din luna aprilie și nici cu cele 50 de procente promise anul trecut, atari șanse fiind posibile numai din anul 2010, când economia, se crede, că își va reveni.

Asigurări ceva mai optimiste au venit dinspre Ministerul Educației și Cercetării, potrivit cărora suma respectivă nu va însemna nici disponibilizări și nici scăderea salariilor, ci reprezintă un posibil fond pentru indexarea cu 9%, pe care se speră că pot fi recuperați în septembrie. Să ne consolăm cu gândul

amarnic că nu se iau bani doar de la salarii, ci și de la investiții, respectiv de la sectorale unde pot fi înlocuite cu fonduri europene din programe de finanțare?

Acest lucru nu este posibil, întrucât legea trebuia aplicată, din octombrie 2008, dar din aproape în aproape a fost mereu înălțată cu seninătate.

Este de bun augur faptul că fondurile alocate pentru investiții rămân, totuși, la nivel de 20% din totalul cheltuielilor. Dar există și o veste mai puțin bună – amenințările cu protestele de amploare, cu boicotarea examenelor naționale, a tazelor cu subiect unic sau chiar cu închiderea anului școlar. Așa încât tăvălugul rectificării bugetare, sub impactul crizei economico-financiare, a născut și nemulțumiri în rândul cadrelor didactice, mereu frustrate de sporuri salariale.

Dar, fără introducerea vechitului forfetar și eliminarea deducerii TVA pentru unele vehicule, nu se puteau strânge venituri bugetare de 1,32 miliarde de lei. Se spune că în această soluție se află salvarea, că noile impozite sunt aducătoare de venituri în visteria decimată a statului, că fără aceste surse suplimentare veniturile ar fi scăzut cu 20 de miliarde de lei. Ar fi fost dramatic, mai ales că eram puși într-o situație delicată și în relațiile cu FMI, cu care s-a convenit asupra unui acord stand-by pe doi ani, pentru suma de 12,95 miliarde de euro, pachetul total de finanțare extern fiind de 19,95 miliarde de euro.

Deși motivată de criza economică în care se află țara, rectificarea bugetară era necesară, inclusiv pentru a transpune în viață măsurile programului anticriză, nu putea fi evitată, totuși, alocările s-au micșorat sever la mai toți ordonatorii de credite, care sunt extrem de dezamigăți, devreme ce sumele ce le vor reveni, față de nevoi, ca în cazul educației și cercetării și altor domenii, sunt total nesatisfăcătoare.

De altfel, un sfert dintre companiile din România au înghețat bugetele pentru salarii în acest an, pe timp de criză, iar în cazul celor care vor aplica creșteri, media va fi de 4-8%.

Un studiu efectuat de compania de consultanță Hay Group pune în evidență impactul recesiunii asupra politicilor salariale. Sondajul de opinie realizat în 2000 de companii din 88 de state, din România participând 80 de companii, a pus în evidență concluzia că, în România, situa

epistola a XII-a

Dragă cititoare,
dragă cititorule,

« Eu creez așa cum respir », mărturisea Constantin Brâncuși. Creativitatea era pentru el aerul libertății și nemărginirii, principiul suprem, dar și un veritabil mod de viață. Sculpturile sale sunt expresiile acestei creativități exemplare. Ar fi bine să le cunoști, să le iubești, să vezi atelierul lui Brâncuși de la Paris, să citești « Aforismele » sale, să mergi la Hobîța și la Târgu-Jiu să-l redescoperi pe artistul de geniu acasă, acolo unde plaiul și râul sunt una! Axa sacralului cuprinde: 1) perfecțiunea pe orizontală – cercul reprezentat de « Masa tăcerii », 2) perfecțiunea dinlăuntrul – atingerea iubirii, ilustrată de « Poarta sărutului », 3) perfecțiunea dinafară – desăvârșirea credinței, Biserica « Sfinții Apostoli Petru și Pavel » și 4) perfecțiunea pe verticală – « măgelele », cum le numea sculptorul, modulul ce alcătuiește « Coloana infinitului ».

Creativitatea este o calitate divină. Dumnezeu este creator. Omul imită modelele divine. Fără a se substitui lui Dumnezeu, omul creează, dar nu în totalitate și esență, la fel ca Dumnezeu, ci în particularitate și esență. Creația dă formă conținutului. Acesta, însă, primează întotdeauna, pentru că, așa cum avertiza Titu Maiorescu, trebuie evitate formele fără fond.

epistole

Lucian Blaga definea omul drept ființă creatoare. Mircea Eliade scria că prin creativitate și imaginație putem depăși tragismul existenței umane.

Există o diferență semnificativă între a fi creator și a fi creativ. Prin creație, dăinuiești, în vreme ce prin creativitate, însuști.

Charles Dickens diferențiază între construcție și creație prin părghia

timpului: « The whole difference between construction and creation is exactly this: that a thing constructed can only be loved after it is constructed; but a thing created is loved before it exists » (Toată diferența dintre construcție și creație este tocmai aceasta: Și anume că ceea ce e construit poate fi iubit numai după ce este construit; dar ceea ce e creat este iubit înainte de a exista).

Dintre toate expresiile culturii, arta încurajează cel mai elocvent creativitatea. Literatură, teatrul, filmul, fotografia, pictura, sculptura, arhitectura, muzica, dansul etc., toate au la bază creativitatea și caută să absoacă limitele. Artă ca « mimesis » (imitare), ca reprezentare apanare la Aristotel. Pornind de la Immanuel Kant, estetica se încheagă ca disciplină filosofică ce analizează semnificațiile artei, între ele aflându-se, desigur, creativitatea. Robin George Collingwood, dintr-o perspectivă idealistă, precizează că arta exprimă emoții, iar opera de artă există în mintea creatorului.

Creativitatea nu este în posesia artei, ci ea se manifestă pretutindeni, în viață, în univers și în lume. La rândul ei, știința încurajează creativitatea. Descoperirile lui Albert Einstein au la bază creativitatea. Preocupările creative sunt fundamentale și primează în fața lecturii părerilor altora, conform cu Einstein. Una dintre maximele sale sugerează interdependența dintre creativitate și originalitate: « The secret to creativity is knowing how to hide your sources » (Secretul creativității este de a ști cum să-ți ascunzi sursele).

Indiferent de domeniul în care lucrezi, cultivă creativitatea!

În epistola a treisprezecea, haide să discutăm despre muncă! Sănătate și serenitate!

Cu sinceritate,
al domniei tale,
Mircea ITU

BASARABIE, NICIO SABIE...

Episodic, ne-au revenit în țară cele trei județe basarabene – Izmail, Cahul și Bolgrad, prin jocul european dirijat de Războiul Crimeii. Doar că perdantul de atunci, la Sevastopol, câștigător, în împrejurări știute de noi, la Plevna obține la Berlin recuparea celor trei județe, ca și controlul Gurilor Dunării.

Avem și acum în minte hotărârea luată de Sfatul Țării la 1918 și prin asta creдем că Golgota basarabeană rămâne pagină de istorie definitivă doar prin ceea ce însemnase până atunci. Dar aveau să vină cei doi mistreți cu colții de sânge, cu semnătura pe un pact ce reducea jalea în case. A urmat exodul în direcția vetrelor de dincoace de Prut. La vârsta când am observat absența tatei din casă, mi s-a explicat ceva cu „De la Nistru pân’ la Tisa” și revenirea la Patria-mamă a unor pământuri furate și a românilor chinuiți. S-au reîntors la casele lor cei ce s-au simțit în stare s-o ia de la capăt. Aveam să-i revedem în bejenie. De acum, aveam pentru ochii mei de copil și chipuri și nume concrete și forța de a degaja, pe unde ajungeam în căutare de adăpost, jale și nevoia de ajutor.

Avem a privi din 1991 încoace statul numit Republica Moldova, desenat pe harta Europei undeva între Prut și Nistru. Dar, reținem, nu și din Hotin până la Prut. De ce? Avem de observat că sub aspect teritorial, Republica Moldova nu mai arată la fel ca Moldova de dincolo de Prut de altădată. Bugeacul, județele sudice au fost alipite la Ucraina, printr-o decizie stalinistă. I s-a atașat, cu urmările pe

care le vedem, Transnistria. Demografic, Moldova știută de la Ștefan cel Mare avea acolo, în stânga Prutului, păziți de cetățile de pe Nistru, vorbitori de română și simțitori în românește. Schimbările ce s-au produs le cunoaștem: s-au produs migrații dirijate de acul magnetic al sufletului către România de ieri, de azi și dintotdeauna. Au avut loc migrări sub amenințarea baionetelor spre Răsăritul îndepărtat. Locul lor a fost luat de nevorbitori de limba română. Sunt cei care oxigenează astăzi flacăra anti-românismului, sprâjnii de rătăcii credincioși în moldovenismul leșetic și pueril (Ei ar putea să-i mănă din urmă pe vienezi să cultive limba austriacă ori pe cetățenii din Geneva, Berna și Lugano să promoveze limba elvețiană).

Ne înțelegem până la un punct cu oficialii din Republica Moldova. Și anume, atunci când afirmăm că Prutul serpuiește astăzi în marginea a două state suverane și independente. Ceea ce refuză să accepte Voronin și ai săi: dialogul dintre București și Chișinău este unul româno-român și așa ar trebui să rămână. Restul rămâne să ne lămurim pe indelețe și cu bună credință. Altfel, lăsam să ne inunde teorii de doi lei, precum limba moldovenească, raptul (!) unei părți din Moldova de către România, agresiuni imperialiste dinspre București. Nerozii speculative și nimic altceva.

Nu împărtășesc părerea că rău-intenționați trebuie lăsați să vorbească de unul singur până

– președinte, Theodor Stolojan, Nicolae Văcăroiu – premieri). Am putea adăuga atâtea alte nume de miniștri, parlamentari, trubaduri de mare ecou, condeieri de prestigiu. Chiar să nu-și fi dorit ei să meargă să viziteze casa părintească fără a avea nevoie de pașaport? Cu siguranță, răspunsul se află în altă parte.

Cât îi privește pe haiducii de la Chișinău dispuși să-și ignore neputințele, boscorodind pe seama noastră, avem pentru ei o terapeutică la îndemână: le punem sub priviri cartea de istorie. Poate sunt în stare să înțeleagă câte ceva.

Neagu UDROIU

La 6 mai 2009 se împlinesc 19 ani de la primul POD DE FLORI

FRAȚII MINOVICI – FONDATORI AI CRIMINALISTICII (!)

Prof. univ. dr. Lazăr CÂRJAN
Facultatea de Drept și Administrație Publică București

Frații Minovici n-au creat lucrări comune, cum s-ar putea crede, fiecare dintre ei împlinindu-se în realizări originale distincte, și chiar în domenii diferite, dar împreună au încheiat o operă unică în felul ei în lume. Viața lor este săracă în evenimente mondene și nu conține nici picanterii care fac deliciul vieții cotidiane, pentru simplul motiv că și-au identificat trăirile cu o muncă asiduă, nu întotdeauna apreciată la adevărata ei mărție. Despre ei s-a scris foarte puțin, chiar nepermis de puțin, poate și pentru că ei și-au impus, ca principii de viață, discreția și modestia, chiar dincolo de moarte.

Bunicul lor, **Ștefan Mina**, descindea din orașul Tetovo din Macedonia sârbească. A devenit Minovici la eliberarea pașaportului, când autoritățile sârbești i-au schimbat numele, și s-a stabilit, pentru o scurtă perioadă în Craiova, unde s-a căsătorit cu o olteancă și a avut patru copii, între care al doilea, Ștefan, va deveni tatăl celor trei frați de care ne ocupăm. Se va ocupa cu neșutul de animale, dar se va dedica mai mult comerțului cu cereale, astfel că se va muta la Brăila, unde, precum se știe, era bursa de cereale a Europei. Copiii lui vor îmbrățișa meseria negoțului, cu excepția lui Ștefan, care se va căsători cu Sofia Haliiu, o brăileancă de origine grecească, văduvă cu un copil, cu care se va muta, după moartea tatălui, în orașul Râmnicu Sărat. Aici va fi ales primar și va avea 13 copii, din care au supraviețuit nouă, șase băieți și trei fete. Se va stinge și el prematur, în anul 1876.

Mina Minovici: Evită teoriile pripite și ferește-te de îndemnurile imaginației!

Primul dintre frați, **Mina Minovici**, s-a născut la Brăila, la 30 aprilie 1858. După terminarea cursului inferior al gimnaziului în 1873, a fost nevoit să se înscrie ca bursier intern la Școala Superioară de Farmacie a doctorului **Carol Davila**, care l-a remarcat și i-a îndrumat primii pași. După obținerea certificatului de asistent în farmacie (1878), se înscrie la Facultatea de Medicină din București, va lua licența în Farmacie în 1881, va absolvi bachelareatul în anul 1884, iar apoi își va lua licența în Medicină (1885). La recomandarea doctorului Davila, va ajunge șef de lucrări (1883) la laboratorul lui **Alfred Nicolaus Bernad-Lendway**, promotor al chimiei experimentale în țara noastră, membru de onoare al Academiei Române. În același an, 1883, își va aduce mama, frații și surorile la București, deoarece, după moartea tatălui, devenise capul familiei.

În toamna anului 1885, Bernad-Lendway, care i-a insuflat pasiunea pentru cercetarea științifică, l-a ajutat să-și împlinească studiile oferindu-i o bursă și un concediu de trei ani pentru a se înscrie la Facultatea de Medicină din Paris, unde, potrivit obiceiului său, va urma în paralel și Școala de farmacie pentru a se specializa în toxicologie. Tânărul Minovici va opta pentru medicina legală, fiind atras de cursurile marilor

personalități ale timpului: **Paul Brouardel**, **Ch.T. Brown-Séquard**, **A. Dastre**, **Legrand du Salle**, **A. Lacassagne**. De trei ori pe săptămână va lucra în laboratorul prefecturii de poliție, condus de **J. Ogier** și va audia și cursurile lui **Louis Pasteur**. Va trimite un raport Ministerului de Interne, intitulat *Tratamentul profilactic al turbării și metoda lui Pasteur*. În ciuda greutăților financiare, reușește să-și impresioneze profesorii, și în mod deosebit pe Paul Brouardel, care și l-a dorit asistent. Rămăs fără mijloace de subzistență, va primi bani de la guvernul român, grație unei strategii a profesorului Brouardel, care a amenințat că, dacă nu i se vor trimite banii necesari, va face demersuri pentru a-l naturaliza.

La data de 7 iunie 1888, își va susține teza de doctorat în medicină cu titlul *Studiu medico-legal al morții subite ca urmare a loviturilor pe abdomen și laringe*, care a suscitat un deosebit interes în lumea științifică, întrucât a explicat mecanismul morții subite ca urmare a loviturilor pe abdomen și laringe (teoria inhibiției, de actualitate și astăzi). Tot în 1888, va începe o lucrare despre rezistența spermatozoizilor în organele genitale femeiești, după moarte, pe care o va definitiva abia peste 11 ani, în 1899.

Va mai rămâne un an pentru a publica *Studiu medico-legal asupra alcooloizilor cadaverici*. În domeniul toxicologiei, pe lângă această lucrare, a aprofundat cercetările împreună cu J. Ogier, prezentând, în 1891, Academiei de Medicină legală din Paris, studiul *Influența ptomanelor în cercetarea toxicologică a alcooloizilor vegetali*, subliniind posibilitatea producerii unor erori ca urmare a reacțiilor asemănătoare ale ptomanelor și alcooloizilor vegetali.

Reintors în țară, va obține, în scurt timp, postul de medic legist al Tribunalului Ilfov Brouardel, care a amenințat că, dacă nu i se vor trimite banii necesari, va face demersuri pentru a-l naturaliza. La data de 7 iunie 1888, își va susține teza de doctorat în medicină cu titlul *Studiu medico-legal al morții subite ca urmare a loviturilor pe abdomen și laringe*, care a suscitat un deosebit interes în lumea științifică, întrucât a explicat mecanismul morții subite ca urmare a loviturilor pe abdomen și laringe (teoria inhibiției, de actualitate și astăzi). Tot în 1888, va începe o lucrare despre rezistența spermatozoizilor în organele genitale femeiești, după moarte, pe care o va definitiva abia peste 11 ani, în 1899.

Va mai rămâne un an pentru a publica *Studiu medico-legal asupra alcooloizilor cadaverici*. În domeniul toxicologiei, pe lângă această lucrare, a aprofundat cercetările împreună cu J. Ogier, prezentând, în 1891, Academiei de Medicină legală din Paris, studiul *Influența ptomanelor în cercetarea toxicologică a alcooloizilor vegetali*, subliniind posibilitatea producerii unor erori ca urmare a reacțiilor asemănătoare ale ptomanelor și alcooloizilor vegetali.

Reintors în țară, va obține, în scurt timp, postul de medic legist al Tribunalului Ilfov Brouardel, care a amenințat că, dacă nu i se vor trimite banii necesari, va face demersuri pentru a-l naturaliza. La data de 7 iunie 1888, își va susține teza de doctorat în medicină cu titlul *Studiu medico-legal al morții subite ca urmare a loviturilor pe abdomen și laringe*, care a suscitat un deosebit interes în lumea științifică, întrucât a explicat mecanismul morții subite ca urmare a loviturilor pe abdomen și laringe (teoria inhibiției, de actualitate și astăzi). Tot în 1888, va începe o lucrare despre rezistența spermatozoizilor în organele genitale femeiești, după moarte, pe care o va definitiva abia peste 11 ani, în 1899.

Va mai rămâne un an pentru a publica *Studiu medico-legal asupra alcooloizilor cadaverici*. În domeniul toxicologiei, pe lângă această lucrare, a aprofundat cercetările împreună cu J. Ogier, prezentând, în 1891, Academiei de Medicină legală din Paris, studiul *Influența ptomanelor în cercetarea toxicologică a alcooloizilor vegetali*, subliniind posibilitatea producerii unor erori ca urmare a reacțiilor asemănătoare ale ptomanelor și alcooloizilor vegetali.

Reintors în țară, va obține, în scurt timp, postul de medic legist al Tribunalului Ilfov Brouardel, care a amenințat că, dacă nu i se vor trimite banii necesari, va face demersuri pentru a-l naturaliza. La data de 7 iunie 1888, își va susține teza de doctorat în medicină cu titlul *Studiu medico-legal al morții subite ca urmare a loviturilor pe abdomen și laringe*, care a suscitat un deosebit interes în lumea științifică, întrucât a explicat mecanismul morții subite ca urmare a loviturilor pe abdomen și laringe (teoria inhibiției, de actualitate și astăzi). Tot în 1888, va începe o lucrare despre rezistența spermatozoizilor în organele genitale femeiești, după moarte, pe care o va definitiva abia peste 11 ani, în 1899.

Va mai rămâne un an pentru a publica *Studiu medico-legal asupra alcooloizilor cadaverici*. În domeniul toxicologiei, pe lângă această lucrare, a aprofundat cercetările împreună cu J. Ogier, prezentând, în 1891, Academiei de Medicină legală din Paris, studiul *Influența ptomanelor în cercetarea toxicologică a alcooloizilor vegetali*, subliniind posibilitatea producerii unor erori ca urmare a reacțiilor asemănătoare ale ptomanelor și alcooloizilor vegetali.

În prima jumătate a secolului al XX-lea, sintagma „Frații Minovici” s-a impus atât în România, cât și pe alte meridiane ale lumii ca o emblemă a cutanțenai unor deschizători de drumuri care și-au dedicat întreaga viață destelenirii unor terenuri aride ale științei.

Puțini știu însă că ei sunt considerați printre ctitorii noii științe care s-a desprins din Medicina Legală la sfârșitul secolului XIX – Criminalistica.

Acum câțiva ani, această afirmație a fost catalogată chiar o exagerare, dar lucrurile au intrat în făgașul lor firesc, după ce s-au adus argumente purtând semnătura unor corifei de talia lui **R.A. Reiss**, care a înființat prima catedră de poliție științifică din lume, la Lausanne, Elveția, sau a lui **Edmond Locard**, care a creat, la laboratoarele de criminalistică din Lyon, Franța, o veritabilă școală internațională la care s-au format nenumărate celebrități europene, și a dat consistență și strălucire noii științe printr-un magistral tratat în 7 volume, precum și prin

Revista internațională de criminalistică pe care a fondat-o în anul 1929.

Iată ce a scris profesorul Reiss în prefața celebrului său *Manual de poliție științifică (tehnică)* din anul 1911: *Acestă știință practică este de dată recentă. Ea este rodul eforturilor criminaliștilor dublați de practicieni cum sunt Bertillon, Gross, frații Minovici, Lacassagne, Henry, Windt, Balthazard, Stockris, autorul acestor rânduri etc.* Mina Minovici a făcut parte din consiliul director al revistei conduse de Locard de la data înființării până la decesul său, în 1933, când s-a scris: *Cu moartea lui a dispărut unul dintre cei mai mari criminaliști ai lumii.*

Asociația Criminaliștilor din România militază pentru reevaluarea trecutului urgisit de vitregile vremurilor, astfel că frații Minovici sunt repuși în drepturile lor firești, de **fondatori ai Criminalisticii**, iar facultatea noastră este prima din țară unde se predau studenților și masteranzilor contribuțiile de pionerat ale acestora.

Frații Minovici: Nicolae, Mina, Ștefan

20 decembrie 1892, **inaugurează, într-o concepție proprie, Morgia** orașului București, care va primi și titlul de institut medico-legal, devenind un model și pentru alte țări, între care Franța și Italia. Iată preceptele sale pe care le-a săpat în apropierea marelui amfiteatru al institutului:

1. *Tota medicina prudentia est.*
2. *Învăță, prin îndoială, să cumpanești toate elementele adevărului științific.*
3. *Primește cu atenție și cercetează cu de amănuntul ceea ce vezi.*
4. *Un caz în aparență foarte simplu e, în realitate, adesea dintre cele mai complicate.*
5. *Evită teoriile pripite și ferește-te de îndemnurile imaginației.*
6. *Să nu faci niciodată ipoteze complicate.*
7. *Fii totdeauna obiectiv, pentru că n-ai de exprimat o convingere, ci de făcut o demonstrație. Da mihi factum, et dabo tibi jus!*
8. *Astupă-ți urechile, închide gura și deschide marii ochii pentru ca, la adăpostul oricărei sugestii străine, să nu te promiți decât după ce te-ai pătruns de temeinicia celor constatate.*

9. *Procedeează cu ordine și metodă, după un plan în prealabil abil croit. Nu uita că o autopsie o dată greșită nu mai poate fi îndreptată.*
10. *Medicul legist trebuie să posede trei lucruri: meșteșugul, știința, arta. Meșteșugul îl înveți, știința o dobândești prin muncă trudnică. Artă, însă, e un dar firesc, instinctiv, de care numai cei aleși au parte.*
În anul 1896, Mina Minovici a reprezentat România la Congresul de Antropologie care a avut loc la Geneva, unde a prezentat studiul *Remarci statistici cu privire la antropologia criminală*, unde a **combătut teoria lui Lombroso** privitoare la *criminalul înnăscut*, bazat pe o cauzistică proprie de 7.217 delincvenți asupra cărora efectuase măsurători craniene, subliniind rolul factorilor sociali, îndeosebi al alcoolismului și prostituției.

La al VI-lea Congres Internațional de Antropologie Criminală, care a avut loc în 1906, la Torino, a expus rezultatul cercetărilor sale despre **criminalitatea feminină** în România. De asemenea, ca delegat al Ministerului de Justiție la congresele de antropologie criminală de la Bruxelles (1892) și Geneva (1896), a prezentat rapoarte cu propuneri de reforme judiciare pentru reducerea criminalității.

Pe lângă aceste importante contribuții în antropologie și criminologie, se cuvine să subliniem lucrarea *Diagnosticul medico-legal al rănilor prin examenul hainelor*, publicată în anul 1899, prima de acest gen în lume, în care a făcut remarci cu privire la **diferențierea omorului de sinucidere, prin examinarea hainelor victimei**, în cazurile de răni cu arme de foc sau cu instrumente înțepătoare. De asemenea, în studiul *Medicina legală aplicată la arta dentară*, Mina Minovici tratează stabilirea identității unei persoane, cadavru sau schelet, după particularitățile dentiției.

Mina și Nicolae Minovici la Morgia orașului București

Mircea Eliade

• La 22 aprilie s-au împlinit 23 de ani de la moartea lui **Mircea Eliade**, istoric al religiiilor, filosof, prozator, și eseist, personalitate marcantă a culturii mondiale, membru post-mortem al Academiei Române (3 iulie 1990).

Mircea Eliade rămâne în conștiința omenirii un *fenomen* asemenea marilor renașcențiști, care aspirau la îmbrățișarea tuturor domeniilor de cercetare. Născut la București pe data de 13 martie 1907 (28 febr. stil vechi), într-o perioadă tulbură, „crește” în spiritul entuziașt de dinainte, dar mai ales de după Marea Unire, întreținut de mari maeștri spiriuali precum: B. Hasdeu, Vasile Pârvan, Nae Ionescu, Nicolae Iorga etc. fapt hotărâtor al formării sale intelectuale. Ca mai toate marile personalități ale culturii de pe toate meridianele, în ceea ce privește școala, Mircea Eliade dovedește o inadaptare de geniu, manifestându-și sila pentru tot ceea ce însemnau principii anchilozate în literatură, filosofie sau pedagogie, adulând mai degrabă exercițiul experimental, singurul capabil de a valida personalitatea.

Mircea Eliade a dovedit de-a lungul existenței sale o constantă febrilitate, încrâncenare, voluptate, nonconformism, sete de cunoaștere și de originalitate, prea conștient de contradicțiile interioare, pe care le mărturisea franc: „În mine se zbat, de când mă știu, două mari și seducătoare nostalgii: așa vrea să fu în fiecare zi în alte ape, să nu repet niciodată nimic, să nu-mi amintesc nimic, să nu continui nimic”. Anii de formare ai lui Mircea Eliade sunt exemplari, dar „însălmântători”, prin vointa supraomenească de cunoaștere, perfecțiune, autodepășire sunt orgoliile unui viitor savant în *uomo universale*: „... în cele din urmă, până și profesorii sunt siliți să recunoască meritele unui elev, chiar dacă nu e premiat. Nu puteam bănui cât de amar mă înșelam. Dar trăiam o perioadă de euforie (...) Cămăruța mea de lucru începuse acum să semene cu cabinetul unui erudit din alte vremi. Adunaseam peste o mie de volume și, alături de colecțiile de reviste, pe care le țineam pe unde puteam – pe podea, pe sub pat, peste lădița cu manuscris – se mai aflau în odăită insectarele, ierbarele, colecția de mineralogie, un rest din laborator, iar pe pereți planșe pe care copiasem hieroglife și basoreliefuli egiptene. (...) Când, prin 1927, Nae Ionescu a venit odată să mă vadă a rămas fascinat: Ce odaie minunată, făcută anume ca să înveți! – a exclamat el, subliniind cuvintele să înveți. Învățam cu o furie care creștea neconștient, dar nu învățam pentru școală.”

Marius IONA

Reflecții săptămânale

Politețe pascală

După mulți ani, m-am reîntâlnit cu o veche cunoștință, coborâtă prima dată dintr-o Bucovină îndepărtată. Deși obosit, oaspetele meu a găsit răgazul de a mă privi pe indelețe.

– Înteleg acum de ce îți este greu să trăiești la oraș. Trebuie să vorbești foarte mult și să-ți amintești numele tuturor.

Nedumerirea mea l-a făcut mai lămuritor.

– Aici străzile sunt pline și trebuie să le dai tuturor binețe. I-am răspuns că la oraș, din atâția trecători, nu-i salutăm decât pe cunoscuți. În lumea de aici este dovadă de nepolitete să intri în vorbă cu străini. Trebuie să treci cât mai discret pe lângă ei și să-i ocolești cu privirea.

– Însamnă că oamenii din autobuze nu sunt certați, așa cum creдем eu. Nu știam de ce stau unii lângă alții, fără să se bage în seamă. Am văd că este vorba de bună creștere. Cred că, după regulile noastre, locuitorii cu cel mai mult bun simț sunt aceia pe care i-am văzut cu dopuri în urechi. Ei se feresc să-i și audă pe vecinii lor de drum.

Amuzat, i-am explicat că dopurile despre care vorbește sunt de fapt căști și se folosesc pentru ascultat muzică.

Dar oaspetele meu tot nedumerit părea:

– La voi se întâmplă ceva nemaiauzit: v-ați adunat atât de mulți pentru a fi singuri. La mine este tocmai pe dos: ne strângem laolaltă ca să fim împreună. Dar spune-mi, dragul meu, de înviere tot politicoși sunteți sau mai vorbiți între voi?

I-am spus că într-un asemenea moment putem să ne adresăm oricui și să ne uităm cât vrem la cei din jur.

Atunci prietenul meu s-a bucurat și mi-a pus mâna pe umăr zicând:

- Ei, vezi, până și aici Dumnezeu mai este uneori de folos!

Alexandru LUCINSCU

Programele Televiziunii România de Măine și RRM Student FM

TVRM Educațional

LUNI – 27 aprilie 2009

06:00 **Academica – Ateneul artelor** (r)
 07:00 **Un răspuns pentru fiecare.**
 Emisiune de Simona Șerban
 07:30 **Deutsche Welle** (r)
 07:50 *Promo*
 08:00 **Lauri pentru liceeni** (r)
 08:30 **Virtuți și vicii – Preluare TVRM Cultural**
 09:00 **Românul, cetățean european – Preluare TVRM Cultural**
 09:20 *Promo*
 09:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
 11:20 *Promo*
 11:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
 13:20 *Promo*
 13:30 **Film documentar:** Lumea tehnologiei (ep. IX)
 14:00 **TVRM-edicina.** Prof. univ. dr. Dorin Sarafoleanu la dispoziția dvs.
 14:58 *Promo*
 15:00 **Café concert.** Emisiune de Sorin Petre
 15:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
 17:20 *Promo*
 17:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
 19:20 *Promo*
 19:30 **Harețiții.** Emisiune de Mugur Popovici
 20:00 **Apel telefonic.**
 Emisiune de George Nicolau
 21:00 **Jurnale în stil Caragiale.**
 Emisiune de Viorel Popescu
 21:30 **Dialog, știință, religie.**
 Emisiune de Carmen Fulger
 22:00 **Lumea văzută de aproape.**
 Emisiune de Neagu Udroui
 23:00 **Comentariul zilei.**
 Emisiune de George Marinescu
 00:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
 04:00 **Apel telefonic** (r)
 05:00 **În căutarea folk-ului pierdut** (r)

MARȚI – 28 aprilie 2009

06:00 *Promo USH*
 06:10 **Cronica scepticului** (r)
 06:40 **Întâlnire cu folclorul** (r)
 07:10 *Promo*
 07:15 **Comentariul zilei** (r)
 08:00 **Harețiții** (r)
 08:30 **Nimic fără lege – Preluare TVRM Cultural**
 09:00 **Gândești, deci există – Preluare TVRM Cultural**
 09:20 *Promo*
 09:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
 11:20 *Promo*
 11:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
 13:20 *Promo*
 13:30 **Invitatul de la ora 13.**
 Emisiune de Sorin Lupașcu
 14:00 **TVRM-edicina.** Prof. univ. dr. Florin Tudose la dispoziția dvs.
 14:58 *Promo*
 15:00 **Din sălile de concert.**
 Emisiune de Mihai Dărie
 15:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
 17:20 *Promo*
 17:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
 19:20 *Promo*
 19:30 **Ani de liceu.** Emisiune de Mugur Popovici
 20:00 **Jurnale în stil Caragiale.**
 Emisiune de Viorel Popescu
 20:30 **Cronica ST.** Emisiune de Cristian Român
 21:00 **Academica – Istoria care doare.**
 Emisiune de Mircea Dogaru
 22:00 **Din lumea cu doruri multe.**
 Emisiune de Florin Racoci

TVRM Cultural

LUNI – 27 aprilie 2009

06:00 *Promo*
 06:30 **Deutsche Welle** (r)
 07:00 **Muzică populară**
 07:30 **Forum Spiru Haret** (r)
 08:00 **Stele de mâine**
 08:25 **Poeți și poeme**
 08:30 **Aplauze pentru harețiști** (r)
 09:00 **Clubul liceenilor** (r)
 10:00 **Știință și spiritualitate** (r)
 11:00 **Am venit cu drag la voi** (r)
 13:00 **Academica: cărți în instanță** (r)
 14:00 **Ecumenica** (r)
 15:00 **Arta documentarului**
 16:00 **Cronica scepticului**
 16:30 **Mapamond cultural**
 17:00 **Amfitrion Corina**
 18:00 **Serial cultural de seară**
 19:00 **Scena ca istorie**
 20:00 **Comorile orașului**
 20:30 **Muzică populară**
 21:00 **Cultura unei generații**
 22:00 **Muzica anilor**
 22:27 **Poeți și poeme**
 22:30 **Film artistic românesc**
 23:50 *Promo*

MARȚI – 28 aprilie 2009

06:00 *Promo*
 06:30 **Mapamond cultural**
 07:00 **Muzică populară**
 07:30 **Capcana timpului**
 08:00 **Stele de mâine**
 08:20 **Poeți și poeme**
 08:30 **Serial cultural de seară** (r)
 09:30 **Gândești, deci există** (r)
 10:00 **Amfitrion Corina** (r)
 11:00 **Cooltura unei generații** (r)
 12:00 **Doctor de inimă albastră** (r)
 13:00 **Invitatul de la ora 13 - direct**
 14:00 **Recital muzical**
 14:30 **Lecturi din Caragiale**
 15:00 **Arta documentarului**
 16:00 **Parodi press** (r)
 16:30 **Mapamond cultural**

23:00 **Comentariul zilei.**
 Emisiune de George Marinescu
 00:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret*** (r)
 04:00 **TVRM-edicina.** Prof. univ. dr. Constantin Dumitrache la dispoziția dvs (r)
 05:00 **Arta de a trăi** (r)

MIERCURI – 29 aprilie 2009

06:00 *Promo USH*
 06:10 **Jurnale în stil Caragiale** (r)
 06:40 **Din sălile de concert** (r)
 07:10 *Promo*
 07:15 **Comentariul zilei** (r)
 08:00 **Ani de liceu** (r)
 08:30 **Aplauze pentru harețiști – Preluare TVRM Cultural**
 09:30 **Comorile orașului – Preluare TVRM Cultural**
 09:20 *Promo*
 09:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
 11:20 *Promo*
 11:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
 13:20 *Promo*
 13:30 **Film documentar:** Lumea tehnologiei (ep. X)
 14:00 **TVRM-edicina.** Prof. univ. dr. Alexandru Oproiu la dispoziția dvs.
 14:58 *Promo*
 15:00 **Café concert.** Emisiune de Sorin Petre
 15:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
 17:20 *Promo*
 17:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
 19:20 *Promo*
 19:30 **Performerii în arenă.**
 Emisiune de Mugur Popovici
 20:00 **Academica – Economia pentru cine?**
 Emisiune de Ilie Șerbănescu
 21:00 **Jurnale în stil Caragiale.**
 Emisiune de Viorel Popescu
 21:30 **Confesiuni plastice.**
 Emisiune de Dan Mironescu
 22:30 **Popasuri de suflet.**
 Emisiune de Violeta Screciu
 23:00 **Comentariul zilei.**
 Emisiune de George Marinescu
 00:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret*** (r)
 04:00 **TVRM-edicina.** Prof. univ. dr. Florin Tudose la dispoziția dvs (r)
 05:00 **Agricultura și alimentația** (r)

JOI – 30 aprilie 2009

06:00 *Promo USH*
 06:10 **Jurnale în stil Caragiale** (r)
 06:40 **Din sălile de concert** (r)
 07:10 *Promo*
 07:15 **Comentariul zilei** (r)
 08:00 **Performerii în arenă** (r)
 08:30 **La hanul morăreței – Preluare TVRM Cultural**
 09:20 *Promo*
 09:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
 11:20 *Promo*
 11:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
 13:20 *Promo*
 13:30 **Film documentar:** Lumea tehnologiei (ep. XI)
 14:00 **TVRM-edicina.** Prof. univ. dr. Andrei Firiță la dispoziția dvs.
 14:58 *Promo*
 15:00 **Întâlnire cu folclorul.**
 Emisiune de Theodora Popescu
 15:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
 17:20 *Promo*
 17:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
 19:20 *Promo*
 19:30 **Lauri pentru liceeni.**
 Emisiune de Cristina Matei
 20:00 **Profil spiritual.**
 Emisiune de Valeriu Răpeanu

17:00 **Gândești, deci există**
 17:30 **Clubul diplomaților** (r)
 18:00 **Serial cultural de seară**
 19:00 **Cultura corpului**
 20:00 **Nimic fără lege**
 20:30 **Muzică populară**
 21:00 **Ferestrele memoriei**
 22:00 **Muzică clasică**
 22:20 **Poeți și poeme**
 22:30 **Film artistic străin** (r)
 23:30 *Promo*

MIERCURI – 29 aprilie 2009

06:00 *Promo*
 06:30 **Mapamond cultural**
 07:00 **Muzică populară** (r)
 07:30 **Muzică clasică** (r)
 08:00 **Stele de mâine**
 08:20 **Poeți și poeme**
 08:30 **Serial cultural de seară** (r)
 09:30 **Miorita**
 10:00 **Academica – Ateneul artelor** (r)
 11:00 **Filmul și istoria** (r)
 11:30 **Aplauze pentru harețiști** (r)
 12:00 **În căutarea folkului pierdut** (r)
 13:00 **Adevăratele stele** (r)
 14:30 **Comorile orașului**
 15:00 **Arta documentarului**
 16:00 **Miorita** (r)
 16:30 **Mapamond cultural**
 17:00 **Amfitrion Corina**
 18:00 **Serial cultural de seară**
 19:00 **Profil spiritual. Calendar**
 20:00 **Un actor și rolurile sale**
 20:30 **Muzică populară**
 21:00 **Echipele „Gusti”**
 22:00 **Virtuți și vicii**
 22:28 **Poeți și poeme**
 22:30 **În căutarea folk-ului pierdut**
 22:30 **În căutarea folk-ului pierdut**

JOI – 30 aprilie 2009

06:00 *Promo*
 06:30 **Mapamond cultural**
 07:00 **Muzică populară**
 07:30 **Vorbiri, scrieri românești** (r)
 08:00 **Stele de mâine**
 08:20 **Poeți și poeme**
 08:30 **Serial cultural de seară** (r)
 09:30 **Deutsche Welle** (r)
 10:00 **Amfitrion Corina** (r)

21:00 **Cărți în instanță.**
 Emisiune de Florin Rotaru
 22:00 **Jurnale în stil Caragiale.**
 Emisiune de Viorel Popescu
 22:30 **Film serial:** Dragoste oarbă – Filipine (ep. 4)
 23:15 **Comentariul zilei.**
 Emisiune de George Marinescu
 00:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret*** (r)
 04:00 **TVRM-edicina.** Prof. univ. dr. Alexandru Oproiu la dispoziția dvs (r)
 05:00 **Miorita** (r)
 05:30 **Cronica scepticului** (r)

VINERI – 1 mai 2009

06:00 *Promo USH*
 06:10 **Jurnale în stil Caragiale** (r)
 06:40 **Întâlnire cu folclorul** (r)
 07:10 *Promo*
 07:15 **Comentariul zilei** (r)
 08:00 **Unde ne sunt absolvenții Universității Spiru Haret.** Emisiune de Mugur Popovici
 08:30 **Echipele „Gusti” – Preluare TVRM Cultural**
 09:20 *Promo*
 09:30 **Lumea pe dos.**
 Emisiune de Viorel Popescu
 10:30 **Film artistic: Străinul** (SUA, 1946)
 11:58 *Promo*
 12:00 **Adevăratele stele.**
 Emisiune de Sorin Lupașcu
 13:00 **Film artistic: Clopotele din Coronado** (SUA)
 13:58 *Promo*
 14:00 **Gazonul fierbinte.**
 Emisiune de Mugur Popovici
 14:58 *Promo*
 15:00 **Din sălile de concert.**
 Emisiune de Mihai Dărie
 15:30 **Preluare TVRM Cultural**
 16:30 **Am venit cu drag la voi – spectacol de la Sala Radio**
 19:20 *Promo*
 19:30 **Pulsul pieței.**
 Emisiune de Ramona Ștefănescu
 20:00 **Apel telefonic.**
 Emisiune de George Nicolau
 21:00 **Casă dulce românească.**
 Emisiune de Cătălin Maximciuc
 22:00 **Istorie și istorii.**
 Emisiune de Mircea Dogaru
 23:30 **Comentariul zilei.**
 Emisiune de George Marinescu
 00:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret*** (r)
 04:00 **Apel telefonic** (r)
 05:00 **Profil spiritual** (r)

SÂMBĂȚĂ – 2 mai 2009

06:00 *Promo USH*
 06:10 **Jurnale în stil Caragiale** (r)
 06:30 **Casă dulce românească** (r)
 07:30 **Cronica ST** (r)
 08:00 **Stele de mâine.**
 Emisiune de Dumitru Cucu
 09:00 **Exclusiv pentru premianți.**
 Emisiune de Carmen Fulger
 10:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
 11:50 *Promo*
 12:00 **Agricultura și alimentația.**
 Emisiune de Gheorghe Predilă
 12:57 *Promo*
 13:00 **Academica – Știință.**
 Emisiune de Alexandru Mironov
 14:00 **Vorbiri, scrieri românești.**
 Emisiune de Valeriu Marinescu
 14:30 **Adevăratele stele.**
 Emisiune de Sorin Lupașcu
 15:58 *Promo*
 16:00 **Clubul diplomaților.**
 Emisiune de Mihaela Mihailide

11:00 **Profil spiritual – Calendar** (r)
 12:00 **Café Concert**
 12:30 **Echipele „Gusti”** (r)
 13:30 **Casă dulce, românească** (r)
 14:30 **Sisteme de valori în criză** (r)
 16:00 **Parodi press**
 16:30 **Mapamond cultural**
 17:00 **La Hanul Morăreței**
 18:00 **Serial cultural de seară** (r)
 19:00 **Doctor de inimă albastră**
 20:00 **Românul, cetățean european**
 20:30 **Muzică populară**
 21:00 **Istorie și istorii**
 22:20 **Poeți și poeme**
 22:30 **Deutsche Welle**
 23:00 **Clubul diplomaților**
 23:30 *Promo*

VINERI – 1 mai 2009

06:00 **Parodi press**
 06:30 **Mapamond cultural**
 07:00 **Muzică populară**
 07:30 **Cafeneaua literară** (r)
 08:00 **Stele de mâine**
 08:20 **Poeți și poeme**
 08:30 **Serial cultural de seară** (r)
 09:30 **Cronica scepticului** (r)
 10:00 **În căutarea folk-ului pierdut** (r)
 11:30 **Casa noastră** (r)
 12:00 **Exclusiv pentru premianți** (r)
 13:00 **Ferestrele memoriei** (r)
 14:00 **Televiziunea valorilor românești** (r)
 15:00 **Teatru** (r)
 16:00 **Casă dulce românească** (r)
 17:00 **Scena ca istorie**
 18:00 **Cultura corpului**
 19:00 **Oameni care au fost**
 20:00 **Universul cuvintelor**
 20:30 **Muzică populară**
 21:00 **Ateneul artelor**
 22:00 **Muzică clasică**
 22:20 **Poeți și poeme**
 22:30 **Filmul și istoria**
 23:00 **Aplauze pentru harețiști**
 23:30 *Promo*

SÂMBĂȚĂ – 2 mai 2009

06:00 *Promo*
 06:30 **Café Concert** (r)
 07:00 **Deutsche Welle**
 07:30 **Muzică clasică** (r)

16:30 **Cinepanorama.**
 Emisiune de Eugen Atanasiu
 17:00 **În căutarea folk-ului pierdut**
 18:30 **Arta de a trăi.**
 Emisiune de Mihaela Coveșanu
 19:30 **Am venit cu drag la voi.**
 Emisiune de Georget Nucu
 21:30 **Lumea pe dos.** Emisiune de divertisment cultural politic. Realizator Viorel Popescu
 22:30 **Film artistic românesc: Năpasta** (1987)
 00:00 **Adevăratele stele** (r)
 01:30 **Lumea pe dos** (r)
 02:30 **Academica – Știință** (r)
 03:30 **Am venit cu drag la voi** (r)
 05:30 **Clubul diplomaților** (r)

DUMINICĂ – 3 mai 2009

06:00 *Promo USH*
 06:10 **Cinepanorama** (r)
 06:30 **Vorbiri, scrieri românești** (r)
 07:00 **Deutsche Welle.**
 Emisiune de Diana Popescu
 07:30 **Deschide cartea!**
 Emisiune de Alexandru Mironov
 08:00 **Lumină în suflet.**
 Emisiune de Sorin Bejan
 09:00 **Grădinița fermecată.**
 Emisiune de Carmen Fulger
 10:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
 12:00 **Cum vă place?**
 Emisiune de Violeta Screciu
 13:00 **Cronica scepticului.**
 Emisiune de Cristian Român
 13:30 **Miorita – antologie de folclor tradițional.**
 Emisiune de Ioan Filip
 14:00 **Academica – Ateneul artelor.**
 Emisiune de Mircea Micu
 15:00 **Teatrul în fotoliul de acasă.**
 Emisiune de Viorel Popescu
 16:00 **În căutarea folk-ului pierdut.**
 Emisiune de Maria Gheorghiu
 17:00 **Muzica anilor '80.**
 Emisiune de Daniel Paraschiv
 17:30 **Dor de-acasă.** Emisiune de divertisment. Realizator Puiu Stoicescu
 19:30 **Doctor de inimă albastră.**
 Emisiune de Dinu Maxer
 20:30 **Societatea Națională Spiru Haret.**
 Emisiune de Ciprian Vasilescu
 21:00 **Galele TVRM organizate de Societatea Națională Spiru Haret pentru Educație, Știință și Cultură și Consiliul Județean Vâlcea.** Emisiune de George Nucu
 23:00 **Film artistic: Legende dinastiei Han – Când Zhang Liang l-a întâlnit pe Liu Bang** (China, 2005). Regia: Wai Han Tao, Huang Wai Ming, Li Ji Qiong. Actorii: Jacklyn Wu Chien Lien, Kristi Yeung Yu, Hu Jun, Xiao Rong Sheng. În anul 221 î.Hr., împăratul Qin Zheng a cucerit și unificat cele Șase State aflate și a inaugurat dinastia Qin, autointitulându-se Primul Împărat. Războinicii celor Șase State dezmembrate și-au unit forțele și s-au răsculat împotriva Dinastiei Qin, numai că a fost nevoie de multe lupte și acte de curaj ca să poată distruge puterica Dinastie Qin și să instaureze o nouă dinastie
 00:30 **Dor de-acasă** (r)
 02:00 **Cum vă place?** (r)
 03:00 **Doctor de inimă albastră** (r)
 04:00 **Contrapunct** (r)
 05:00 **Teatrul în fotoliul de acasă** (r)

*În emisiunea **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret**, sunt prezentate **Consultații pentru sesiunea de examene.** Emisiunea este realizată în cadrul Departamentului Învățământ.

RADIO ROMÂNIA DE MÂINE — STUDENT FM

LUNI – VINERI

07.00-10.00
BUNĂ DIMINEAȚA USH!
 Realizator: George Bonea
 10.00-13.00
TACHE ȘI FACE
 Realizator: Robert Tache
 13.00-16.00
DUPĂ-AMIAZĂ CU GIANI
 Realizator: Giani Marinache
 16.00-19.00
FRESH NEWS
 Realizatori: Otilia Zamfir și Alina Toma
 19.00-22.00
ULTIMA EDIȚIE
 Realizator: Maria Ilie
 22.00-23.00
ORA H – ORA HAREȚIȘTILOR
 23.00-24.00
CAFÉ NOCTURN
 Realizator: Luminița Bondrea
 00.00-01.00
Luni – BUSSINES HOUR
Marți – BUCUREȘTI AFTER HOUR
Miercuri – OMUL DIN SPATELE PERSONALITĂȚII
Joi – ÎN CĂUTAREA MICULUI PARIS
Vineri – COCKTAIL TURISTIC

SÂMBĂȚĂ – DUMINICĂ

07.00-08.00
NIGHT FEVER
 08.00-12.00
MATINAL DE WEEK-END
 Realizator: Ionuț Tardel
 12.00-13.00
Sâmbătă – CU CASA-ÎNCHISĂ
 Realizator: Anca Dumitrescu
Duminică – FAIRPLAY
 Realizator: Mugur Popovici
 13.00-17.00
SIESTA DE WEEK-END
 Realizator: Ionuț Tardel
 17.00-18.00
Sâmbătă – BUCUREȘTI AFTER HOUR
 Realizator: Sergiu Panaitescu și Alex Crăciun
Duminică – ÎN CĂUTAREA MICULUI PARIS
 Realizator: Alina Toma
 18.00-19.00
Sâmbătă – TOP RRM INTERNAȚIONAL
 Realizator: Monica Alexandrescu și Alina Jumuga
Duminică – TOP RRM ROMÂNESC
 Realizator: Simona Dușescu
 19.00-20.00
Sâmbătă – BUSSINES HOUR
 Realizator: Cristiana Tudor
Duminică – COCKTAIL TURISTIC
 20.00-21.00
Sâmbătă – PRINTRE RÂNDURI
 Realizator: Otilia Zamfir
Duminică – OMUL DIN SPATELE PERSONALITĂȚII
 Realizator: Maria Ilie
 21.00-22.00
Sâmbătă – ORA PE BUNE
 Realizator: Ionuț Tardel
Duminică – 80 REMEMBER
 Realizator: Robert Tache
 22.00-23.00
CAFÉ NOCTURN
 23.00-24.00
NIGHT FEVER

„BRÂNCUȘIANA – 2009”

COLOCVIUL NAȚIONAL „BRÂNCUȘI ȘI ARTA POPULARĂ ROMÂNEASCĂ”

Centrul de Cultură și Artă „Constantin Brâncuși”, Consiliul Local și Primăria Municipiului Târgu-Jiu, beneficiind de colaborarea Muzeului Județean de Istorie „Alexandru Ștefulescu”, Bibliotecii Județene „Christian Tell”, Palatului Copiilor din Târgu-Jiu, Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Gorj, Uniunii Artiștilor Plastici din România și a Școlii Populare de Artă, organizează la Târgu-Jiu, miercuri 29 și joi 30 aprilie 2009, „BRÂNCUȘIANA – 2009” **COLOCVIUL NAȚIONAL „BRÂNCUȘI ȘI ARTA POPULARĂ ROMÂNEASCĂ”**

Programul manifestării cuprinde:

MIERCURI, 29 aprilie
 • 9.00–12.30 **Colocviul național „BRÂNCUȘI ȘI ARTA POPULARĂ ROMÂNEASCĂ”** (Loc: Sala Maură a Palatului Prefecturii Gorj).
 • 12.30–13.30 Prezentare de cărți și reviste: *Simbolică sacră în opera lui Constantin Brâncuși* (de Sorin Lory Buliga), *Dincolo de Brâncuși* (de Horia Munteș), *Triptic Spiritual Eminescu, Blaga, Brâncuși* (de Lucian Gruia), *Revista „Brâncuși” – serie nouă* (editată de Centrul de Cultură și Artă „Constantin Brâncuși”), *Revista „Caietele Columna”* (editată de Centrul de Cultură și Artă „Constantin Brâncuși”), *Revista „Portal-măstra”* (editată de Centrul pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Gorj), *Revista „Coloana Infinitului”* (editată de Asociația Culturală „Constantin Br

București 550 – REFLECȚII LA DEZVOLTAREA URBANISTICĂ A BUCUREȘTILOR (X)

„0 capitală nu este un oraș ca oricare altul...”

(Urmare din pag. 1)

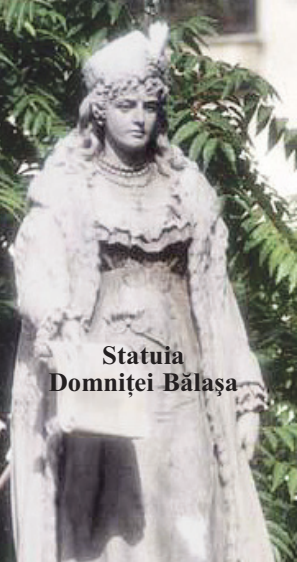
Înțelegem din cele reproduse mai înainte că în viziunea „divinului critic” statuile și

Statuia lui Mihai Cantacuzino

fântânile au un rol estetic major în aspectul orașului. Ele aduc arta la nivelul pieței publice și al străzii, fac ca esteticul să se afle permanent în preajma omului de pe stradă și reduc scara orașului la scara omului. Bineînțeles că au și un important rol educativ, întărind sentimentul apartenenței la o anumită colectivitate umană și la valorile acesteia, omagiind personalitățile și evenimentele care au marcat istoria. Întrebarea firească care se impune este dacă Bucureștiul de azi are statui și fântâni suficiente și dacă cele existente au intrat în conștiința opiniei publice ca repere ale orașului, așa cum este cazul unor exemple celebre din metropolele lumii.

Din câte se cunoaște, cea mai veche statuie existentă în București este statuia lui Mihai Cantacuzino din curtea spitalului Colțea, realizată de sculptorul Karl Stork în între anii 1865-1869, din marmură de Carrara, și dezvelită în anul 1869. Cele de dinainte, dacă au fost, au dispărut...

Statuia Domniței Bălașa

O altă statuie vestită a Bucureștiului, realizată de Karl Stork în 1881, este statuia Domniței Bălașa, din marmură de Carrara, care prezintă pe fiica domnitorului martir, Constantin Brâncoveanu, în mărime naturală. Statuia se află în curtea bisericii Domnița Bălașa.

Încă de la 1848, revoluționarii au dorit să ridice în București trei statui: lui Mihai Viteazul, lui Gheorghe Lazăr și lui Tudor Vladimirescu. În anul 1865, la primăria capitalei se discută realizarea unei statui ecvestre a bravului voievod. Comanda îi

Biserica Mănăstirii Mihai Vodă (din ciclul bisericilor din București translate)

este încredințată, în anul 1870, sculptorului francez Albert-Ernest Carrier Belleuse, celebru în vremea sa. De altfel,

sculptorul a fost immortalizat într-o statuie realizată chiar de Auguste Rodin și care, astăzi, este foarte cunoscută. Sculptorul francez Carrier Belleuse mai

realizase două statui ecvestre pentru Argentina și Chile: statuia generalului Manuel Belgrano, din Buenos Aires, și

Mihail Kogălniceanu

statuia lui Bernardo O'Higgins, din Santiago de Chile. El finalizează statuia lui Mihai Viteazul în 1873, după documentația trimisă de Alexandru Odobescu și Theodor Aman. Ca la orice operă de artă importantă, există și aici o poveste, de altfel aproape imposibil de verificat: Carrier Belleuse ar fi primit o comandă din partea statului francez pentru realizarea unei statui ecvestre înfățișând-o pe

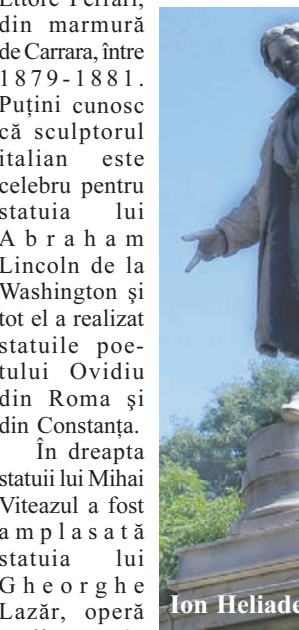

Gheorghe Lazăr

Ioana D'Arc. Sculptorul s-ar fi apucat să o lucreze, dar când era aproape să o finalizeze, comanda i-ar fi fost retrasă. Ca

București împreună cu împunătorul soclu, dezvelirea ei a fost amânată șapte luni, din cauza presiunilor diplomatice din partea guvernelor de la Viena și Istanbul, care vedeau în amplasarea ei un act de independență națională. A mai fost o problemă, cu alegerea amplasamentului statuii: Societatea Amicii Belleartelor și mulți bucureșteni o vedeau la Mănăstirea Mihai Vodă; Carol I și o parte din membrii guvernului o vedeau în fața Palatului Universității proiectat de arhitectul Alexandru Orăscu. Până la urmă, Carol I și-a impus punctul de vedere și statuia a putut fi dezvelită la 8 noiembrie 1874; era a doua statuie publică și prima statuie ecvestră din București. Evenimentul s-a produs în prezența familiei domnitoare, a membrilor guvernului, a corpului diplomatic, a Mitropolitului Nifon, a primarului și a unui public numeros. Poetul Vasile Alecsandri i-a dedicat o odă, militarii au defilat și au dat onorul, s-au tras salve de tun, la palat s-a dat o recepție. Statuia lui Mihai Viteazul și celelalte trei statui de la Universitate alcătuiesc ansamblul cel mai reprezentativ pentru capitală și conferă locului o specificitate solemnă.

În stânga statuii lui Mihai Viteazul a fost amplasată statuia lui Ion Heliade Rădulescu, realizată de sculptorul italian

Ion Heliade Rădulescu

Alfred Boucher, realizată în anul 1913. Executată în bronz, statuia, de fapt un ansamblu sculptural, înfățișează trei tineri alergând cu brațele înainte; la insistențele arhitectului Pompiliu Macovei, într-o anumită perioadă Ministrul Culturii, în locul

acestei statui s-a instalat statuia în bronz a poetului nostru național. Statuia „Alergătorii”, care are înălțimea de 1,70 metri a fost plasată în micul scar de la intersecția străzii

cu cercurile române a Daciei și 40 de ani de domnie a Regelui Carol I. Statuia este o copie din bronz realizată de un sculptor grec anonim după celebra statuie înfățișând lupoica; potrivit legendei, aceasta i-a alăptat pe Romulus și Remus. Este, cu siguranță, statuia „cea mai plimbătoare” din București: mai întâi, a fost amplasată în incinta Arenelor Romane din Parcul Carol I și dezvelită la 7 septembrie 1906; în anul 1908, a fost amplasată în Piața Sfântului Gheorghe, care atunci se numea Piața Romei; în 1931, a fost mutată în Dealul Mitropoliei, de aici a fost mutată în Piața Romană, din Piața Romană, în 1965, a fost mutată în Piața Dorobanți, și, din Piața Dorobanți, iarăși în Piața Romană, în anul 1997! A fost de nenumărate ori vandalizată: în anii '60, bețivi glumeți furau când pe Romulus când pe Remus, care după un timp reapăreau; uneori dispăreau amândoi, spre enervarea celor care ajunseseră să contabilizeze aparițiile și disparițiile lor.

Tot în Parcul Carol I, atunci când s-a inaugurat împreună cu

marea expoziție, un punct de atracție l-au constituit statuile Giganții, înalte de 3,5 metri,

Statuia Aviatorilor

amplasate la intrarea peșterii artificiale, denumită Grotă cu Giganți sau Grotă fermecată. Intrarea în grotă era străjuită de grupul statuar format din cei doi Giganți și „Frumoasa adormită”. Sculptorul statuii „Frumoasa adormită” este Filip Marin, iar

Dimitrie Paciurea și Frederic Stork sunt sculptorii Giganților. Ulterior, după dărâmarea grotii artificiale, cei doi Giganți au fost amplasați la o distanță de cca. 50 de metri unul de celălalt.

Mai mulți ani în fața Ateneului Român a fost statuia „Alergătorii”, operă a sculptorului Alfred

Boucher, realizată în anul 1913. Executată în bronz, statuia, de fapt un ansamblu sculptural, înfățișează trei tineri alergând cu brațele înainte; la insistențele arhitectului Pompiliu Macovei, într-o anumită perioadă Ministrul Culturii, în locul

Spiru Haret

Biserica Amzei cu Victoriei.

Un reper al capitalei îl constituie, desigur, statuia Leul, închinată Armei geniștilor, de la intersecția Bulevardelor

Iuliu Maniu cu Geniștilor. Monumentul, realizat în 1926, este opera sculptorului Spiridon

Statuia lui Mihai Viteazul

Georgescu și prezintă Leul impozant împreună cu 4 soldați geniști, în mărime naturală, plasati la cele patru colțuri ale soclului.

O altă statuie remarcabilă, care se constituie într-un reper al capitalei, este Statuia Aviatorilor, denumită, de fapt, Monumentul Eroilor Aerului. Proiectul statuii a fost făcut de

Statuia Lupoica

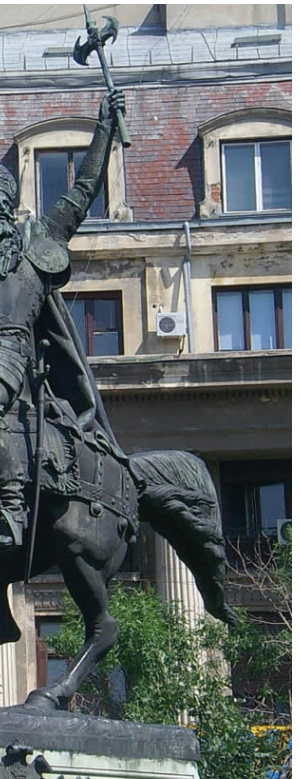
sculptorița Lydia Kotzebue, în anul 1927, iar macheta a fost finalizată de sculptorul Jozsef Fekete, între anii 1930-1935.

Statuia Leul

Despre Lydia Kotzebue se spune că era o femeie foarte urâtă și cu o tinerețe zbuciumată; venea din Rusia, unde o vreme a fost o foarte temut comisar bolșevic la Odesa. Despre Jozsef Fekete, astăzi un sculptor uitat, puțini știu că era un sculptor extrem de talentat, care a cultivat un stil inconfundabil, mai ales în lucrările de mici dimensiuni, multe din lucrările lui funerare, ce te trimit cu gândul la Egiptul antic, aflându-se în cimitirul din Oradea... Monumentul Eroilor Aerului a fost inaugurat în anul 1935, în prezența regelui Carol al II-lea.

Nu trebuie omisă din această succintă prezentare a statuiilor reprezentative din București, nici statuia lui Ionel I.C. Brătianu, executată de marele sculptor iugoslav Ivan Mestrovici (1883-1962), într-un monolit de granit gri închis de Jablanica, statuie inaugurată la 24 noiembrie 1938. După anul 1947, statuia a fost abandonată o vreme la Mogoșoaia; apoi a fost adăpostită mai mulți ani în curtea conacului Goleștilor, la 10 km de Pitești. Statuia văzută de mine în anii '80 la Golești prezenta urmele gloanțelor trase în statuie în anii 1944-

1945 și avea câteva degete de la mâna stângă și o parte din reverul hainei sparte. În anul 1991, statuia a fost luată de la Conacul Golești și instalată, în București, pe locul ei inițial.

Același celebru sculptor Ivan Mestrovici, unul din cei

mai mari sculptori ai lumii, a realizat și Statuia lui Carol I, în anul 1939, care a fost așezată în fața Bibliotecii Universitare, fostă Fundația Carol I. Statuia lui Carol I a fost dărâmată în anul 1948.

Ar mai trebui amintite și alte statui remarcabile: statuia lui Alexandru Lahovari, amplasată în Piața omonimă, turnată în bronz de sculptorul francez E. Mercier; statuia lui Mihail Kogălniceanu, executată în bronz de către sculptorul Oscar Han, în anul 1936, din Piața omonimă; statuia lui Constantin Brâncoveanu de lângă Biserica Sfântului Gheorghe Nou, realizată în bronz tot de Oscar Han, în 1939; statuia lui George Enescu din fața Teatrului de Operă, realizată în bronz de sculptorul Ion Jalea.

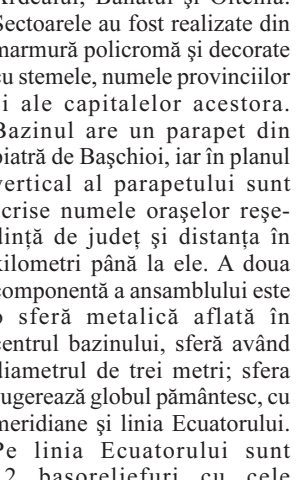
În anul 1937, primăria municipiului București a cerut realizarea unui ansamblu care să simbolizeze număratoarea kilometrică a șoselelor naționale care legau capitala cu toate provinciile românești. Inițiatorul proiectului pentru „Monumentul de la kilometrul 0” a

Fântâna Zodiacului

foast arhitectul Horia Theodoru, care a conceput un ansamblu simbolic din două componente: un bazin circular cu diametrul de 16,50 metri, în care este inserată o roză a vânturilor din granit negru, ce delimitează opt sectoare corespunzând celor opt provincii istorice: Muntenia, Dobrogea, Basarabia, Moldova, Bucovina, Ardealul, Banatul și Oltenia. Sectoarele au fost realizate din marmură policromă și decorate cu stemele, numele provinciilor și ale capitalelor acestora. Bazinul are un parapet din piatră de Bașchioi, iar în planul vertical al parapetului sunt scrise numele orașelor reședință de județ și distanța în kilometri până la ele. A doua componentă a ansamblului este o sferă metalică aflată în centrul bazinului, sferă având diametrul de trei metri; sfera sugerează globul pământesc, cu meridianul și linia Ecuatorului. Pe linia Ecuatorului sunt 12 basoreliefuluri cu cele 12 semne zodiacale. O săgeată care străpunge sfera indică orientarea Nord și axa Terrei. În anul 1952, ansamblul a fost acoperit, din ordinul regimului comunist, cu pământ, s-au spart plăcile de marmură și s-a sustras sfera metalică. În anii 1992-1993, arhitectul Radu Dobre Sima, stabilit în Germania, a venit cu inițiativa și cu banii pentru reconstituirea monumentului. O echipă condusă de arhitecta Alexandra Chiliman Juvara a refăcut ansamblul; sfera din bronz a fost turnată de sculptorul Ion Bolborea și, în anul 1998, „Monumentul de la kilometrul 0” a fost inaugurat; la scurt timp, a fost iarăși vandalizat și a trebuit refăcut!

În ceea ce privește fântânile decorative, Bucureștiul este sărac...

Monumentul de la kilometrul 0

nu mai reprezintă interes pentru majoritatea bucureștenilor. O cauză ar fi că nu sunt puse deloc în valoare cele existente, iar cele care s-au realizat mai recent nu au fost acceptate de organismul viu care este orașul. Poziționarea statuiilor și a monumentului Revoluției din preajma bisericii Crețulescu nu s-a făcut după trasee armonice și nu s-a urmărit ca să stabilească raporturi speciale cu întregul context urbanistic. Despre fântâni decorative mai noi putem afirma că sunt foarte puține și mediocre, din punct de vedere al calităților artistice și al materialelor din care sunt executate. Suita de fântâni de pe mijlocul bulevardului din fața „Casei Poporului” aduce kitschul la nivelul unui bulevard mai lat decât Champs Elysee, mărginit de fațadele

Fântâna Miorița

La intrarea în Parcul Carol I (care în timpul regimului comunist s-a numit Parcul Libertății), arhitectul Octav Doicescu și sculptorul Mac Constantinescu au realizat, în anul 1935, „Fântâna Zodiacului”. În continuare, arhitectul Octav Doicescu, asemenea celebrului personaj din romanul „Bietul Ioanide”, care visa un București al statuiilor și fântânilor, a lucrat o suită de asemenea piese – fântâni decorative ce urmau să fie situate lângă Grădina Botanică, la Băneasa, în fața Gării de Nord, pe șoseaua Cotroceni, la Piața Aviatorilor. După planurile lui s-a realizat vestita Fântâna Miorița lângă Muzeul de Artă populară Profesor dr. Nicolae Minovici. Fântâna, executată din granit de Dobrogea, este formată dintr-un bazin în formă de elipsă, cu diametrul mare de 50 metri și diametrul mic de 20 metri. În mijlocul bazinului sunt plasate două ziduri paralele, cu lungimea de 16 metri, înălțimea de 3,20 metri și o lățime de 0,60 metri. Între cele două ziduri este o pantă din piatră, cu lățimea de un metru, capetele pantei depășind cele două ziduri cu cinci metri. Fântâna prezintă frize de mozaic alb și negru fixate în piatră și care ilustrează Balada Miorița. Pe

unor blocuri ce s-au dorit un Postmodern dâmbovițean...

Într-un articol publicat în decembrie 1934 în Revista

Biserica Sfântul Ștefan Cuibul cu barza (din ciclul bisericilor din București translate)